

خرید کتاب های کنکور

با تخفیف ویژه

و
ارال رایگان

Medabook.com

مدابوک

پک جامه ناس تلفنی، رایگان

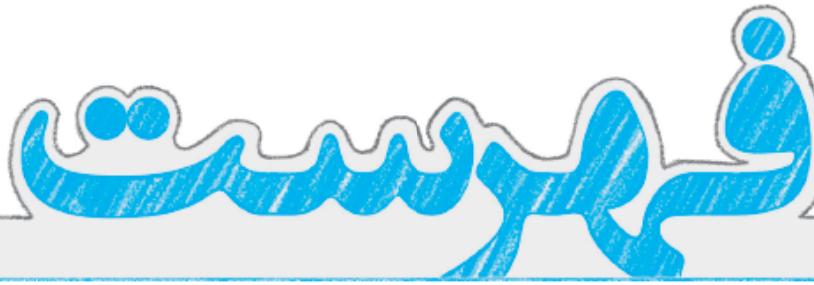
با مشاوران رتبه برتر

برای انتخاب بهترین منابع

دبیرستان و کنکور

۰۲۱ ۳۸۴۳۵۲۱۰

۱	فصل اول: مجموعه
۱۹	فصل دوم: الگو و دنباله
۳۸	فصل سوم: توان‌های گویا و عبارهای جبری
۵۵	فصل چهارم: معادله، نامعادله و تعیین علامت
۶۹	فصل پنجم: معادله و تابع درجه‌دوم
۹۰	فصل ششم: قدرمطلق و جزء‌صحیح
۱۰۹	فصل هفتم: توابع نمایی و لگاریتم
۱۲۰	فصل هشتم: هندسه تحلیلی
۱۴۳	فصل نهم: هندسه
۱۶۷	فصل دهم: تابع
۲۱۷	فصل بیاندهم: مثلثات
۲۶۴	فصل دوازدهم: حد و پیوستگی
۳۰۹	فصل سیزدهم: مشتق
۳۵۴	فصل چهاردهم: کاربرد مشتق
۳۸۶	فصل پانزدهم: مقاطع مخروطی
۴۱۱	فصل شانزدهم: ترکیبیات
۴۲۸	فصل هفدهم: احتمال
۴۶۲	فصل هجدهم: آمار
۴۷۶	پاسخ‌نامهٔ تشریحی
۸۵۰	پاسخ‌نامهٔ کلیدی

تابع

حالا دامنه تابع را محاسبه می‌کنیم. باید عبارت زیر را دیگر باز نداشته باشد:

$$-x^2 - x + 2 \geq 0 \xrightarrow{x(-1)} x^2 + x - 2 \leq 0 \Rightarrow (x-1)(x+2) \leq 0 \Rightarrow -2 \leq x \leq 1 \xrightarrow{(*)} 0 < x \leq 1 \Rightarrow \text{دامنه } = (0, 1]$$

نحو: اگر نمودار توابع f و g به صورت مقابل باشد، آن‌گاه $f + g$ شامل کدام ضابطه است؟

$x + 1, x \geq 1$ (۱)
 $2x, -1 \leq x \leq 1$ (۲)
 $\frac{1}{2}(3x+1), -1 \leq x \leq 1$ (۳)
 $x+2, 1 \leq x \leq 2$ (۴)

پاسخ: گزینه «۳» به ازای $1 \leq x \leq 2$ تابع g خطی است که از دو نقطه $(1, 2)$ و $(-1, 0)$ می‌گذرد. پس:

$$\begin{cases} (-1, 0) \in g \\ (1, 2) \in g \end{cases} \Rightarrow y = \frac{0-2}{-1-1}(x-(-1)) \Rightarrow y = x+1 \Rightarrow g(x) = x+1, -1 \leq x \leq 1$$

به ازای $1 \leq x \leq 2$ ، تابع g تابع ثابت $y = 2$ است، پس:

$$g(x) = \begin{cases} x+1 & -1 \leq x \leq 1 \\ 2 & 1 \leq x \leq 2 \end{cases}$$

به ازای $2 \leq x \leq 1$ تابع f خطی است که از دو نقطه $(1, 0)$ و $(2, 1)$ می‌گذرد، پس:

$$\begin{cases} (1, 0) \in f \\ (2, 1) \in f \end{cases} \Rightarrow y = \frac{0-1}{1-2}(x-1) \Rightarrow y = x-1 \Rightarrow f(x) = x-1, 1 \leq x \leq 2$$

به ازای $1 \leq x \leq 2$ تابع f خطی است که از دو نقطه $(1, 0)$ و $(-1, -1)$ می‌گذرد، پس:

$$\begin{cases} (1, 0) \in f \\ (-1, -1) \in f \end{cases} \Rightarrow y = \frac{0-(-1)}{1-(-1)}(x-1) \Rightarrow y = \frac{1}{2}(x-1) \Rightarrow f(x) = \frac{1}{2}(x-1), x \leq 1 \Rightarrow (f+g)(x) = \begin{cases} x-1+2 = x+1 & , 1 \leq x \leq 2 \\ \frac{1}{2}(x-1)+x+1 = \frac{3}{2}x+\frac{1}{2}, -1 \leq x \leq 1 \end{cases}$$

دققت کنید دامنه $f+g$ که از اشتراک دامنه‌های f و g به دست می‌آید برابر $1 \leq x \leq 2$ است.

ترکیب توابع

گفتم تابع همانند یک ماشین عمل می‌کند و اعضای دامنه را می‌گیرد و با انجام عملیات ریاضی بر روی آن (با توجه به دستور ریاضی تابع)، محصول نهایی که همان برد تابع است را تولید می‌کند.

به عنوان نمونه مطابق شکل مقابل، تابع g را در نظر بگیرید. اگر ورودی این تابع x باشد، محصولی که از آن خارج می‌شود، $g(x)$ خواهد بود.

$$\xrightarrow{x} \boxed{g} \longrightarrow g(x)$$

حالا فرض کنید خروجی تابع g ، هیف و میل شود و این خروجی، تابع دیگری مانند f را تدبیر کند (خروجی g برای f در حکم ورودی است)، در این صورت مطابق شکل مقابل، محصول نهایی تابع به نام $f(g(x))$ خواهد بود.

$$\xrightarrow{x} \boxed{g} \xrightarrow{g(x)} \boxed{f} \longrightarrow f(g(x))$$

بنابراین از ترکیب دو تابع f و g آش لذتی (البته برای طراحان) به صورت $f(g(x))$ (یا $(f \circ g)(x)$) پخته می‌شود. این ترکیبات را به صورت $f(g(x)) = fog(x)$

مقابل هم نمایش می‌دهند:

$$g(f(x)) = gof(x)$$

به طریق مشابه:

اما برای تشکیل تابع fog (یا gof) چگونه باید عمل کنیم؟ پاسخ به این سؤال را در دو حالت برای تابع fog بررسی می‌کنیم.

۱ **حالت زوج مرتبی:** اگر توابع f و g به صورت زوج مرتبی باشند، برای تشکیل تابع fog از دامنه تابع داخلی (تابع g ، استفاده می‌کنیم و تشکیل شدن fog را بررسی می‌کنیم.

مثال: اگر $\{(-1, 2), (0, -2), (1, 3), (2, 2), (5, 0)\}$ و $\{(0, -2), (1, 3), (2, 2), (5, 0)\}$ آن‌گاه تابع $\frac{fog}{g}$ را بیابید.

پاسخ: اول تابع fog را تشکیل می‌دهیم. برای این کار از دامنه تابع داخلی، یعنی تابع g استفاده می‌کنیم. دامنه تابع g برابر $\{-4, 2, 5\}$ است، بنابراین:

$$\begin{cases} x = -4 : f(g(-4)) = f(0) = -2 \Rightarrow (-4, -2) \in fog \\ x = 2 : f(g(2)) = f(1) = 1 \Rightarrow (2, 1) \in fog \\ x = 5 : f(g(5)) = f(0) = 0 \end{cases} \Rightarrow fog = \{(-4, -2), (2, 1)\}$$

تعريف‌نشده

ریاضی تجربی جامع نوبتیم - فصل دهم

$$(-4, 0) \in g, (0, -2) \in f \Rightarrow (-4, -2) \in fog \quad (2, 3) \in g, (3, 1) \in f \Rightarrow (2, 1) \in fog$$

تشکیل نمی‌شود. در تابع f زوج مرتبی با مؤلفه اول یک نداریم،

روشن سریع ترین هم این طوریه، حالا باید تابع $\frac{fog}{g}$ را تشکیل دهیم. پس دامنه تابع را می‌باییم:

$$D_{\frac{fog}{g}} = D_{fog} \cap D_g - \{x \mid g(x) = 0\} = \{-4, 2\} \cap \{-4, 2, 5\} - \{-4\} = \{2\} \Rightarrow \frac{fog}{g}(2) = \frac{fog(2)}{g(2)} = \frac{1}{3} \Rightarrow \frac{fog}{g} = \{(2, \frac{1}{3})\}$$

حال ضابطه‌ای: اگر f و g به صورت ضابطه باشند، برای تشکیل تابع fog باید به جای هر x در تابع بیرونی (f)، ضابطه تابع داخلی (g) را قرار می‌دهیم.

نحو: اگر $f(x) = \frac{1-3x}{x+2}$ و $g(x) = \frac{2x+3}{2-x}$ باشد، ضابطه تابع $(f \circ g)(x)$ کدام است؟

$$x+1 \circ f$$

$$-x-1 \circ g$$

$$-x \circ 2$$

$$x \circ 1$$

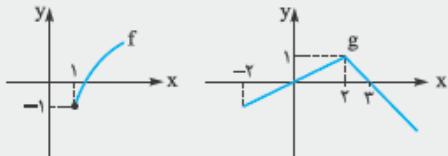
پاسخ: گزینه «۳» با توجه به ضابطه‌های f و g داریم:

$$g(f(x)) = g\left(\frac{1-3x}{2-x}\right) = \frac{1-3\left(\frac{1-3x}{2-x}\right)}{2-x} = \frac{2-x-6x+9}{2-x} = \frac{-7x+7}{2-x} = \frac{-7(x+1)}{2-x} = -x-1$$

محاسبه دامنه ترکیب تابع: مطابق ماشین شکل مقابل، برای محاسبه دامنه تابع fog ، ابتدا باید x اجازه ورود به تابع g را داشته باشد ($x \in D_g$). سپس (x) g باید وارد تابع f شود؛ پس باید این اجازه را داشته باشد؛ در نتیجه باید: $g(x) \in D_f$ ؛ پس:

$$\xrightarrow{x} [g] \xrightarrow{g(x)} [f] \longrightarrow f(g(x)) \quad D_{fog} = \{x \in D_g, g(x) \in D_f\}$$

نحو: نمودار توابع f و g به صورت زیر است. دامنه تابع fog شامل چند عدد صحیح است؟

۱) صفر

۲) ۱

۳) ۲

۴) بی‌شمار

پاسخ: گزینه «۲» با استفاده از تعریف، دامنه تابع fog را می‌باییم. فقط قبل از هر کاری باید دامنه تابع f و g را محاسبه کنیم. با توجه به نمودارها:

$$D_g : x \geq -2, D_f : x \geq 1$$

$$D_{fog} = \{x \in D_g, g(x) \in D_f\} \Rightarrow D_{fog} = \{x \geq -2, \underbrace{g(x) \geq 1}_{(*)}\} \quad (\text{طبق تعریف})$$

برای حل نامعادله (*) به نمودار g رجوع می‌کنیم. با توجه به نمودار، مقادیر تابع g کوچکتر یا مساوی ۱ هستند. پس نامعادله $g(x) \geq 1$ زمانی جواب دارد که:

$$g(x) = 1 \quad \xrightarrow{\text{با توجه به نمودار}} \quad x = 2$$

$$D_{fog} = \{x \geq -2, x = 2\} \Rightarrow D_{fog} : x = 2$$

پس با توجه به (۱) :

پس دامنه fog تنها شامل یک عدد صحیح است.

نحو: اگر $|x|$ و $f(x) = \sqrt{x+|x|}$ باشند، دامنه تابع gof کدام است؟

$$(\circ, +\infty) \circ f$$

$$\mathbb{R} - \{0\} \circ g$$

$$\mathbb{R} - \{0, \lambda\} \circ$$

$$(\circ, \lambda) \cup (\lambda, +\infty) \circ$$

$$D_g = \mathbb{R} - \{0\}$$

ریشه‌های مخرج راه اول: ابتدا دامنه هر یک از توابع f و g را می‌باییم:

$$x^2 - 4x = 0 \Rightarrow x(x-4) = 0 \Rightarrow x = 0, x = 4 \Rightarrow D_g = \mathbb{R} - \{0, 4\} \quad \text{یا} \quad D_g : x \neq 0, 4$$

ریشه‌های مخرج برابرند با:

$$D_f : x \geq 0 \Rightarrow x + |x| \geq 0$$

تابع

از آن جا که $|x| + x = 0$ هیچ‌گاه منفی نمی‌شود؛ پس: $D_f = \mathbb{R}$ (توجه کنید که $x + |x| > 0$ ، همواره مثبت و به ازای $x \leq 0$ مقدار صفر دارد؛ چون

$$D_{gof} = \{x \in D_f, f(x) \in D_g\} \Rightarrow D_{gof} = \{x \in \mathbb{R}, \sqrt{x+|x|} \neq 0, \sqrt{x+|x|} \neq 4\} \quad (*)$$

بنابراین: $x + |x| = x - x = 0$

هر یک از دو نامعادله بالا را حل می‌کنیم:

$$\sqrt{x+|x|} \neq 0 \Rightarrow x+|x| \neq 0 \Rightarrow x > 0$$

(اشارة شد که به ازای $x \leq 0$ عبارت $x+|x|$ برابر صفر می‌شود.)

$$D_{gof} = \{x \in \mathbb{R}, x > 0, x \neq 4\} = (0, 4) \cup (4, +\infty)$$

بنابراین با توجه به $(*)$:

راه دوم: از گزینه‌ها استفاده می‌کنیم، $x = 4$ در ۱ و ۲ نیست و در دو گزینه دیگر قرار دارد. $x = 4$ را در تابع gof قرار می‌دهیم:
 $x = 4: (gof)(4) = g(f(4))$

$$g(f(4)) = g(4) = \frac{1}{4^2 - 4(4)} = \frac{1}{4} \quad \text{تعريف‌نشده:} \quad f(4) = \sqrt{4+|4|} = \sqrt{16} = 4 \quad \text{با توجه به ضابطه } f$$

بنابراین:

$x = -1: g(f(-1)) = g(\sqrt{-1+|-1|}) = g(0) = \frac{1}{0}$ تعريف‌نشده: پس یکی از ۱ یا ۲ درست است. حالا یک عدد منفی قرار می‌دهیم:
در نتیجه ۲ هم که شامل -1 است، جواب نیست.

محاسبه fog یا واز روی ضابطه fog: گاهی اوقات تابع fog و یکی از توابع f یا g را می‌دهند و تابع دیگر را می‌خواهند. پس بسته به نوع ضابطه‌هایی که در اختیار داریم، حالت‌های زیر را خواهیم داشت:

الف تابع fog و تابع درونی g را داریم و تابع بیرونی f را می‌خواهیم.

۱) معمول‌ترین روش این است که $(g(x))$ را برابر t قرار دهیم، سپس x را بر حسب t محاسبه کنیم.
و در نهایت در تابع fog هر جا X دیدیم، به جای آن، معادله آن را بر حسب t بنویسیم.

$$(Riyazi قریج) \quad \text{نکته: اگر } f(x) = \frac{x}{2-x} \text{ و } g(x) = \frac{x}{2+x} \text{ باشد، تابع } g \text{ برای کدام است؟}$$

$$\frac{x+1}{x} \quad (1) \quad \frac{x}{x-1} \quad (2) \quad \frac{x-1}{x} \quad (3) \quad \frac{x}{x+1} \quad (4)$$

راه اول: تابع fog و تابع درونی f را داریم، پس با فرض $t = f(x)$ و محاسبه x بر حسب t ، ضابطه g را می‌یابیم:

$$\begin{cases} g(f(x)) = \frac{1}{2}x \\ f(x) = \frac{x}{2-x} \end{cases} \Rightarrow g\left(\frac{x}{2-x}\right) = \frac{1}{2}x \quad (*)$$

تابع fog و تابع درونی f را داریم. پس با فرض $t = f(x)$ و محاسبه x بر حسب t ، ضابطه g را می‌یابیم:

$$f(x) = \frac{x}{2-x} = t \Rightarrow x = 2t - xt \Rightarrow x + xt = 2t \Rightarrow x(1+t) = 2t \Rightarrow x = \frac{2t}{1+t}$$

با جای‌گذاری در $(*)$ ، ضابطه g را می‌یابیم:

$$g(t) = \frac{1}{2} \cdot \frac{2t}{1+t} = \frac{t}{1+t} \Rightarrow g(x) = \frac{x}{x+1}$$

راه دوم: از گزینه‌ها و روش مقداردهی استفاده می‌کنیم:

$$g(f(x)) = \frac{1}{2}x \xrightarrow{x=1} g(f(1)) = \frac{1}{2}(1) = \frac{1}{2}$$

با توجه به ضابطه f و در نتیجه:

$$g(f(1)) = \frac{1}{2} \Rightarrow g(1) = \frac{1}{2} \Rightarrow (1, \frac{1}{2}) \in g$$

این نقطه تنها در تابع ۱ صدق می‌کند:

$$g(x) = \frac{x}{x+1} \Rightarrow g(1) = \frac{1}{2} \quad \checkmark$$

۲) اگر با قراردادن $t = f(x)$ ، یافتن رابطه x بر حسب t دشوار باشد، باید از اتحاد، تجزیه، روابط جبری یا مثلثاتی استفاده کنیم و طرف راست را بر حسب $g(x)$ بنویسیم.

$$\text{نکته: اگر } f(x) = \frac{x^2-1}{x}. \text{ آن‌گاه ضابطه تابع } f \text{ کدام است؟}$$

$$x^2 + x \quad (1) \quad x^2 - x \quad (2) \quad x^2 + 3x \quad (3) \quad x^2 - 3x \quad (4)$$

ریاضی تجربی جامع نزدیم-فصل دهم

$$\frac{x^r - 1}{x} = t$$

پاسخ گزینه «۲» تابع درونی را داریم؛ پس:

اما پیدا کردن رابطه x بر حسب t و بعد هم جای گذاری، بسیار کار سختی است. پس به صورت زیر عمل می‌کنیم:

$$\left\{ \begin{array}{l} \frac{x^r - 1}{x} = t \\ \frac{x^r - 1}{x^r} = x^r - \frac{1}{x^r} \end{array} \right. \Rightarrow x - \frac{1}{x} = t$$

$$\left\{ \begin{array}{l} \frac{x^r - 1}{x^r} = x^r - \frac{1}{x^r} = (x - \frac{1}{x})^r + r(x - \frac{1}{x})(\frac{1}{x})(\frac{1}{x}) = (x - \frac{1}{x})^r + r(x - \frac{1}{x}) \end{array} \right.$$

(در سطر دوم از اتحاد استفاده کردیم) $a^r - b^r = (a - b)^r + r(a - b)(ab)$

$$f(\frac{x^r - 1}{x}) = \frac{x^r - 1}{x^r} \Rightarrow f(x - \frac{1}{x}) = (\underbrace{x - \frac{1}{x}}_t)^r + r(x - \frac{1}{x}) \Rightarrow f(t) = t^r + rt \Rightarrow f(x) = x^r + rx$$

پس:

ب تابع fog و تابع بیرونی f را داریم و تابع درونی g را می‌خواهیم

در این حالت ابتدا به جای X ‌های تابع f ، g قرار می‌دهیم و تابع $(f(g(x))$ را بر حسب (x) نویسیم. از آن‌جا که تابع fog را هم داریم، با معادل قرار دادن این دو ضابطه، تابع g را می‌یابیم

نیست اگر $f(x) = \frac{x+1}{x}$. آن‌گاه تابع g کدام باشد تا $fog(x) + f(x) = 0$ باشد؟

$$f(x) = \frac{x+1}{x} \Rightarrow f(g(x)) = \frac{g(x)+1}{g(x)}$$

$$\frac{x}{2x+1} \quad (۳)$$

$$\frac{-x}{2x+1} \quad (۲)$$

$$-x \quad (۱)$$

پاسخ گزینه «۲» ابتدا به جای X ‌های تابع f ، g قرار می‌دهیم تا $f(g(x))$ تشکیل شود.

حالا این عبارت را در تساوی داده شده قرار می‌دهیم:

$$f(g(x)) + f(x) = 0 \Rightarrow \frac{g(x)+1}{g(x)} + \frac{x+1}{x} = 0 \Rightarrow \frac{g(x)+1}{g(x)} = -\frac{x+1}{x} \Rightarrow 1 + \frac{1}{g(x)} = -\frac{x+1}{x}$$

$$\Rightarrow \frac{1}{g(x)} = \frac{-x-1}{x} - 1 \Rightarrow \frac{1}{g(x)} = \frac{-x-1-x}{x} \Rightarrow \frac{1}{g(x)} = \frac{-2x-1}{x} \Rightarrow g(x) = \frac{x}{-2x-1} = \frac{-x}{2x+1}$$

رنگنه برای حل معادله $f(g(x)) = k$ بهترین روش این است که ابتدا معادله $k = f(x) = g(x)$ را حل کنید. سپس (x) را برابر ریشه‌های این معادله قرار دهید.

نیست اگر $2 + 2x + 2$ و $f(x) = x^r + 2x + 2$. آن‌گاه معادله $1 = f(g(x)) = x^r - 3x^r + 1$ چند جواب حقیقی دارد؟

$$4 \quad (۴)$$

$$3 \quad (۳)$$

$$2 \quad (۲)$$

$$1 \quad (۱)$$

پاسخ گزینه «۴» براساس نکته گفته شده، ابتدا باید معادله $1 = f(x)$ را حل کنیم:

$$f(x) = 1 \Rightarrow x^r + 2x + 2 = 1 \Rightarrow x^r + 2x + 1 = 0 \Rightarrow (x+1)^r = 0 \Rightarrow x = -1$$

بعد قرار بر این شد که (x) را برابر ریشه این معادله قرار دهیم. در نتیجه:

$$x^r - 3x^r + 1 = -1 \Rightarrow x^r - 3x^r + 2 = 0 \Rightarrow (x^r - 1)(x^r - 2) = 0 \Rightarrow \begin{cases} x^r - 1 = 0 \Rightarrow x^r = 1 \Rightarrow x = \pm 1 \\ x^r - 2 = 0 \Rightarrow x^r = 2 \Rightarrow x = \pm \sqrt[2]{2} \end{cases}$$

محاسبه برد تابع مرکب: فرض کنید می‌خواهیم برد تابع fog را بیابیم. برای این کار باید ابتدا برد تابع داخلی، یعنی g را محاسبه کنیم. سپس مجموعه برد تابع g را به عنوان ورودی برای تابع f در نظر می‌گیریم. هر چند که ممکن است برخی مقادیر، مجاز و ورود نداشته باشند، اما نیازی به توجه به این مسائل نیست) و با توجه به این، مجموعه برد تابع f را می‌یابیم. مجموعه نهایی حاصل، همان برد تابع fog خواهد بود.

نیست اگر $2 - x^r = 2 - x^{r+1}$ و $f(x) = g(x)$. برد تابع gof کدام است؟

$$(0, +\infty) \quad (۴)$$

$$(0, 1] \quad (۳)$$

$$[\lambda, +\infty) \quad (۲)$$

$$[16, +\infty) \quad (۱)$$

پاسخ گزینه «۳» گفتیم اول برد تابع داخلی که این‌جا تابع f است را محاسبه کنیم. پس با توجه به ضابطه f ، به صورت زیر عمل می‌کنیم:

$$x^r \geq 0 \xrightarrow{x(-1)} -x^r \leq 0 \xrightarrow{+2} 2 - x^r \leq 2$$

تابع

این مجموعه یعنی بازه $[-\infty, 2]$ را برای تابع g به عنوان ورودی فرض می‌کنیم. پس برد تابع $g(x) = 2^{x+1}$ را به ازای $x \in (-\infty, 2]$ محاسبه می‌کنیم:

$$x \in (-\infty, 2] \Rightarrow x \leq 2 \xrightarrow{+1} x+1 \leq 3 \Rightarrow 2^{x+1} \leq 2^3 = 8 \xrightarrow{2^{x+1} > 0} 0 < 2^{x+1} \leq 8 \Rightarrow R_{gof} = (0, 8]$$

تعیین صعودی یا نزولی بودن تابع fog: اگر f و g توابعی یکنوا باشند، برای بررسی یکنوا تابع fog می‌توانید از تعریف یکنوا تابع برای تابع داخلی استفاده کنید و سپس تابع بیرونی را تأثیر دهید.

نکته: اگر f تابعی صعودی و g تابعی نزولی باشند، آن‌گاه fog الزاماً چگونه تابعی است؟

(۱) صعودی

(۲) نزولی

(۳) هم صعودی و هم نزولی

پاسخ: اگر x_1 و x_2 عضو دامنه fog باشند، به طوری که $x_2 \leq x_1$ ، آن‌گاه برای تشکیل تابع fog ابتدا باید از طرفین نامساوی $x_1 \leq x_2$ بگیرید. چون g تابعی نزولی است، بنابراین جهت نامعادله عوض می‌شود:

$g(x_1) \geq g(x_2) \Rightarrow f(g(x_1)) \geq f(g(x_2))$ حالا باید از طرفین، f بگیرید؛ f تابعی صعودی است، پس علامت تغییر نمی‌کند. و در نهایت چون از $x_2 \leq x_1$ رسیدیم به این که $f(g(x_2)) \geq f(g(x_1))$ ، پس fog تابعی نزولی است.

روش سریع: در بررسی صعودی یا نزولی بودن ترکیب توابع، می‌توانید به این صورت عمل کنید که تابع صعودی را با علامت «+» و تابع نزولی را با علامت «-» در نظر بگیرید، سپس از ضرب علامت‌ها استفاده کنید و صعودی و نزولی بودن fog را بررسی کنید.

در مثال قبل چون fog صعودی و fog نزولی بود، بنابراین:

پرسش‌های هارگزینه‌ای

اعمال روی نوابع

$$f(x) = \frac{x+1}{x-2} \text{ اگر } g(x) = \sqrt{x+1} \text{ مقدار } (2f-g)(3) \text{ کدام است؟}$$

۲ (۴)

۱ (۳)

۲ (۲) صفر

-۱ (۱)

$$f(x) = (f+g)(1) \text{ مقدار تابع } g(x) = \begin{cases} x^2 - 1 & x \geq 1 \\ x + 3 & x < 1 \end{cases} \text{ کدام است؟}$$

۳ (۴)

-۳ (۳)

۴ (۲)

-۴ (۱)

$$\text{اگر } f = \{(-2, 2), (0, -2), (2, 0)\} \text{ آن‌گاه تابع } \frac{2}{f} \text{ کدام است؟}$$

{(\frac{1}{4}, \frac{1}{2})} (۴)

{(4, \frac{1}{2}), (0, -\frac{1}{2})} (۳)

{(-2, \frac{1}{2}), (0, \frac{1}{2})} (۲)

{(-2, \frac{1}{2})} (۱)

$$\text{اگر } g = \{(2, 1), (1, -2), (3, 4)\} \text{ و } f = \{(1, 3), (2, 0), (-1, 2)\} \text{ آن‌گاه حداقل عرض تابع } \frac{2}{f} - \frac{1}{g} \text{ کدام است؟}$$

-\frac{2}{3} (۴)

\frac{1}{3} (۳)

\frac{5}{6} (۲)

\frac{7}{6} (۱)

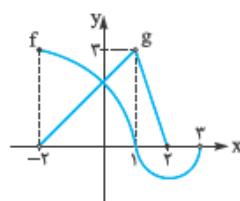
$$\text{نمودار توابع } f \text{ و } g \text{ مطابق شکل مقابل است. دامنه تابع } \frac{g}{f-g} \text{ کدام است؟}$$

(-2, 2] - \{0\} (۱)

(-2, 2) - \{0\} (۲)

(-2, 3) - \{0, 1\} (۳)

(-2, 3) - \{1\} (۴)

$$y = \frac{f(x)}{g(x)} \text{ دامنه تابع } y = \frac{x-1}{\sqrt{x+3}} \text{ کدام است؟}$$

(-3, +\infty) - \{0\} (۴)

(-3, +\infty) (۳)

\mathbb{R} - \{0\} (۲)

(-3, +\infty) - \{0\} (۱)

ریاضی تجربی جامع نوبتیم - فصل دهم

(ق.۳)

-۹۹۰ - دامنه تابع با ضابطه $f(x) = \sqrt{\frac{x-1}{x-3}} + \sqrt{\frac{2-x}{x}}$ کدام فاصله است؟

(۲, ۳) (۴)

[۱, ۲] (۳)

(۰, ۳) (۲)

(۰, ۱] (۱)

-۹۹۱ - دامنه تابع با ضابطه $f(x) = \frac{\sqrt{x(x^2-1)}}{\sqrt{|x|+x}}$ کدام است؟

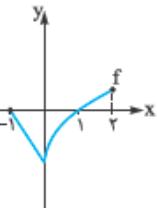
[۱, +\infty) (۴)

(-\infty, ۱] (۳)

(-\infty, ۱) (۲)

(۱, +\infty) (۱)

-۹۹۲ - اگر نمودار f به صورت روبرو باشد، دامنه تابع $y = \frac{f(x)}{f(2-x)}$ کدام است؟

[۰, ۲] - {۱} (۱)

(-۱, ۱) (۲)

[-۱, ۲] - {۱} (۳)

(-۱, ۲) - {۰} (۴)

-۹۹۳ - تابع $f(x) = \sqrt{1-x} + \sqrt{x-1}$ کدامیک از ویژگی‌های زیر را دارد؟

(۰) مثبت

(۳) همانی

(۲) ثابت

(۱) معکوس‌نایدیز

-۹۹۴ - اگر $f(x) = x[x]$ و $g(x) = \frac{f(x)}{g}$ چند عدد صحیح را شامل نمی‌شود؟

۳ (۴)

۲ (۳)

۱ (۲)

(۱) صفر

-۹۹۵ - اگر $f(x) = 1 - \sqrt{1-x^2}$ و $g(x) = 1 + \sqrt{1-x^2}$ برد تابع $f \cdot g$ کدام است؟

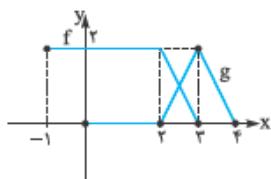
[۰, +\infty) (۴)

[۰, ۱] (۳)

{۱} (۲)

\mathbb{R} (۱)

-۹۹۶ - اگر نمودار توابع f و g به صورت مقابل باشد، مساحت محصور بین نمودار تابع $g + f$ و محور x ها کدام است؟

۴ (۱)

۶ (۲)

۸ (۳)

۱۲ (۴)

ترکیب توابع

-۹۹۷ - اگر $g = \{(2, 11), (4, -2), (6, 3), (3, 2)\}$ و $f = \{(11, 2), (-2, 4), (3, -5), (1, 0)\}$ باشد، قوار ندارد؟

(۶, -۵) (۴)

(۳, ۰) (۳)

(۴, ۴) (۲)

(۲, ۷) (۱)

(۰, ۱۲) (۴)

-۹۹۸ - اگر $f(f(x))$ تابع $f = \{(x, 2x-1), x \in A\}$ و $A = \{1, 2, 3, 4, 5\}$ باشد، چند عضو دوتایی دارد؟

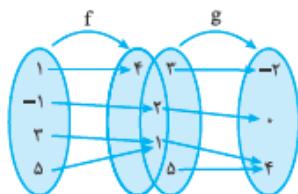
۴ (۴)

۳ (۳)

۲ (۲)

۱ (۱)

-۹۹۹ - با توجه به شکل روبرو، توابع fog و fog به ترتیب چند زوج مرتب دارند؟

۳ - صفر (۱)

۳ - صفر (۲)

۱ - ۲ (۳)

۲ - ۱ (۴)

-۱۰۰۰ - توابع $\{(1, 2), (3, 1), (a, 3), (b, 1)\}$ و $f = \{(2, 1), (3, 2), (4, 5), (1, 7)\}$ باشند. اگر $g = \{(1, 2), (5, 4), (6, 5), (2, 3)\}$ باشد، دوتایی (۰, ۱۲) کدام است؟

(۰, ۱۲) (۴)

(۵, ۴) (۴)

(۴, ۵) (۳)

(۴, ۳) (۲)

(۳, ۴) (۱)

(۰, ۱۲) (۴)

-۱۰۰۱ - اگر $g(f(a)) = ۵$ و $g = \{(1, 2), (5, 4), (6, 5), (2, 3)\}$ باشد، آن‌گاه عدد a کدام است؟

۴ (۴)

۳ (۳)

۲ (۲)

۱ (۱)

تابع

(ریاضی ۹۰۵)

-۱۰۰۲ دو تابع f و g به صورت مجموعه زوج‌های مرتب بیان شده‌اند. در حالت کلی کدام رابطه ممکن است تابع نباشد؟

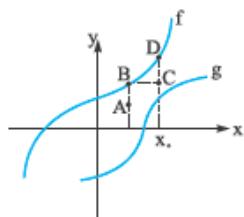
$f \circ g$

$f - g$

$f \cap g$

$f \cup g$

-۱۰۰۳ با توجه به شکل مقابل، کدام‌یک از نقاط زیر می‌تواند مربوط به مختصات نقطه $(x_0, f(x_0))$ باشد؟

A (۱)

B (۲)

C (۳)

D (۴)

(۹۰۶)

-۱۰۰۴ در تابع با ضابطه $f(f(\Delta)) + f(f(1))$. مقدار $f(x)$ کدام است؟

۹ (۴)

۸ (۳)

۷ (۲)

۶ (۱)

(۹۰۷)

-۱۰۰۵ آن‌گاه حاصل $(f \circ g)(1 - \sqrt{2}) - (g \circ f)(1 - \sqrt{2})$ کدام است؟

$2\sqrt{2}$ (۴)

۴ (۳)

$4(\sqrt{2} - 1)$ (۲)

$4(1 - \sqrt{2})$ (۱)

-۱۰۰۶ آن‌گاه حاصل $f(g(x)) = \frac{\sqrt{x}-1}{x+3}$ و $f(x) = x^r + x - 1$ کدام است؟

۵ (۴)

۱ (۳)

$-\frac{1}{2\Delta}$ (۲)

$\frac{4}{2\Delta}$ (۱)

-۱۰۰۷ آن‌گاه $f(x) = \frac{x^r + 4x + 9}{x^r + 4x + \Delta}$ کدام است؟

۶ (۴)

$\frac{21}{17}$ (۳)

$\frac{17}{13}$ (۲)

$\frac{15}{11}$ (۱)

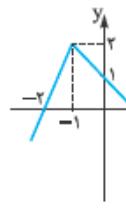
-۱۰۰۸ آن‌گاه $f(-\frac{1}{\sqrt{2}}g(\sqrt{2}))$ حاصل $f(x) = \frac{x}{1-x}$ و $f(x) = rx^r - r[x]$ کدام است؟

$-4\sqrt{2}$ (۴)

$4\sqrt{2}$ (۳)

$4(1 - \sqrt{2})$ (۲)

$4(1 + \sqrt{2})$ (۱)

-۱۰۰۹ آن‌گاه $fof(2)$ کدام است؟

-۱ (۱)

-۲ (۲)

۰ (۳) صفر

-۳ (۴)

(۹۰۱۰)

-۱۰۱۰ $f(x)$ برابر تابع $f(f(x))$ ضابطه تابع $f(x) = 2 - |x - 2|$ کدام است؟

$2 - f(x)$ (۴)

$f(x)$ (۳)

$4 - x$ (۲)

x (۱)

(۹۰۱۱)

-۱۰۱۱ $g(f(x))$ باشد. ضابطه تابع $g(x) = \frac{rx+2}{2-x}$ و $f(x) = \frac{rx-1}{x+1}$ کدام است؟

rx (۴)

x (۳)

$x+1$ (۲)

$x-1$ (۱)

-۱۰۱۲ آن‌گر f یک چندجمله‌ای از درجه ۳ و g یک چندجمله‌ای از درجه ۲ باشند. $gof(x) = (k-1)x^n + x^r - 1$ به ازای کدام مقدار k تابع gof خط $y = 2$ را در نقطه‌ای به طول ۱ قطع می‌کند؟

۵ (۴)

-۲ (۳)

۳ (۲)

-۱ (۱)

-۱۰۱۳ آن‌گر $g(x) = \frac{1}{r}(x-3)$ و $f(x) = x^r + x - 2$ fog مجموعه طول نقاطی از منحنی fog که در زیر محور x قرار گیرند، برابر کدام بازه است؟

(۹۰۱۴)

$(1, 5)$ (۴)

$(-2, 1)$ (۳)

$(-1, 5)$ (۲)

$(-5, 1)$ (۱)

(۹۰۱۵)

۴ مثبت

-۱۰۱۴ آن‌گر $g(x) = (f(\sqrt{x}))^r - f(x)$. تابع $f(x) = x^r + \frac{1}{x^r}$ چگونه است؟

یک‌به‌یک (۳)

همانی (۲)

ثابت (۱)

(۹۵) اگر $y = \sqrt{4x+1}$ و $f(x) = x^2 + x - 1$ باشند، مساحت ناحیه محدود به نمودار تابع gof و خط به معادله $y = 3$ کدام است؟ (بهتری)

۶ (۴)

۳ (۳)

۹ (۲)

۴ / ۵ (۱)

$$f(f(2 - \sin^2 x)) = f(x), \text{ حاصل } f(x) = \begin{cases} \sqrt{x-1} - 1 & x \geq 1 \\ 2 & x < 1 \end{cases}$$

۲ (۴)

| cos x | (۳)

۲) صفر

۱ (۱)

(۹۶) (ریاضی) $f(x) = x^2 - 1$ ، نمودار تابع $y = fof(x)$ با محور x ها کدام وضعیت را دارد؟

(۱) یک نقطه تلاقی - دو نقطه تماس

(۲) فاقد نقطه تلاقی - دو نقطه تماس

(۳) سه نقطه تلاقی - فاقد نقطه تماس

(۹۷) (ریاضی) اگر خروجی ماشین شکل مقابل باشد، مقدار ورودی کدام است؟

۷ (۲)

۱۱ / ۹ (۱)

۴ (۴)

۳ (۳)

(۹۸) (ریاضی) $f(x) = \frac{x}{x-3}$ و $g(x) = 2x - 1$ اگر $(fog)(x)$ کدام است؟

۲ (۳)

-۲ (۲)

-۴ (۱)

(۹۹) (بهتری) $f(x) = x^2 - 4x + 5$ و $g(x) = 2x - 3$ اگر $f(x - 3)$ کدام است؟

۱ (۲)

۲ (۲)

۱ (۱)

(۱۰۰) (ریاضی) $f(x) = 4(x^2 - 4x + 5)$ و $g(x) = 2x - 3$ اگر $(fog)(x)$ کدام است؟

 $x^2 - 2x + 3$ (۴) $x^2 + 4x + 5$ (۳) $x^2 + 3$ (۲) $x^2 + 1$ (۱)

(۱۰۱) (ریاضی) $f(x) = \sqrt[۳]{x-1}$ و $g(x) = x + |x|$ اگر $f(g(x))$ کدام است؟

 $\sqrt[۳]{x}$ (۴) $\sqrt{-x}$ (۳)

۱ (۲)

-۱ (۱)

(۱۰۲) (ریاضی) $f(x) = x\sqrt{x+1}$ اگر $f(\sqrt{2})$ کدام است؟

 $2\sqrt{3}$ (۴) $2\sqrt{2}$ (۳)

۲ (۲)

۳ (۱)

(۱۰۳) (بهتری) فرض کنیم $g(x) = x - \frac{1}{x}$ و $f(g(x)) = x^2 + \frac{1}{x^2} - 4$ در این صورت $f(x)$ کدام است؟

 $x^2 + 2$ (۴) x^2 (۳) $x^2 - 2$ (۲) $x^2 - 4$ (۱)

(۱۰۴) (بهتری) $f(x) = 3x + 4$ و $g(x) = \frac{x}{3x+4}$ اگر $(fog)(x)$ کدام است؟

۵ (۴)

۴ (۳)

۳ (۲)

۲ (۱)

(۱۰۵) (بهتری) $f(x) = x - \sqrt{x}$ و $g(x) = x - 2$ اگر $f(g(x))$ کدام است؟

۴ (۴)

۳ (۳)

۲ (۲)

۱ (۱)

(۱۰۶) (بهتری) $f(x) = \frac{x+3}{x+1}$ و $g(x) = x^2$ اگر $(fog)(x)$ کدام است؟

۳ (۴)

-۱ (۳)

۱ (۲)

۱ صفر (۱)

(۱۰۷) (بهتری) $f(x) = (f+g)(x)$ و $g(x) = \frac{x^2+1}{x}$ اگر $(fog)(x)$ کدام باشد تا $(f+g)(x)$ باشد؟

 $\frac{2x}{x^2+1}$ (۴) $\frac{x}{x^2+1}$ (۳) $\frac{-x}{2x+1}$ (۲) $\frac{x}{2x+1}$ (۱)

(۱۰۸) (بهتری) $f(x) = x^2 - x - 2$ و $g(x) = x^2 + x - 2$ اگر $(f+g)(x)$ کدام گزینه می‌تواند باشد؟

 $x^2 + 2x$ (۴) $x^2 - 2x$ (۳) $x^2 + 1$ (۲) $x^2 - 1$ (۱)

(۱۰۹) (بهتری) $f(x) = x - \sqrt{x}$ مفروض است. اگر نمودار تابع f محور x ها را در دو نقطه به طول های 6 و $\frac{1}{4}$ قطع کند، آن گاه نمودار تابع gof محور x ها را با کدام طول قطع می‌کند؟

(ریاضی) (قارچ)

۴ و ۹ (۴)

 $\frac{1}{4}$ و ۹ (۳) $\frac{1}{4}$ و ۹ (۲) $\frac{1}{9}$ و ۴ (۱)

تابع

-۱۰۳۱ اگر $f(x) = \begin{cases} x^2 + x & x \geq 0 \\ 2x + 3 & x < 0 \end{cases}$ و $f(x) = x^2 - 8x + 12$ کدام است؟

۱ (۴)

۲ / ۵ (۳)

-۲ / ۵ (۲)

-۱ (۱)

-۱۰۳۲ اگر $(gof)(x) = x^2 + 3x$ و $g(x) = x^2 + 1$ و $f(x) = \sqrt{1-x^2}$ چند جواب دارد؟

۳ (۴)

۲ (۳)

۱ (۲)

(صفر)

-۱۰۳۳ اگر f و g توابعی چندجمله‌ای باشند، به گونه‌ای که $g(2x+3) = 3x-2$ و $f(f(x)) = 4x+3$ در این صورت $(gof)(-1)$ کدام است؟

-۱۱ (۴)

-۸ (۳)

-۵ (۲)

-۲ (۱)

-۱۰۳۴ اگر $x^2 = f(x)$ آن‌گاه معادله $3f(2-x) - 4f(2+x) = -15x+5$ چند ریشه دارد؟

۳ (۴)

۲ (۳)

۱ (۲)

(صفر)

-۱۰۳۵ اگر $f(x)$ ضابطه $f(\cot x) = \frac{\sin x}{\cos x}$ کدام است؟

$$\frac{x^2 - 1}{x^2} (۴)$$

$$\frac{x^2 - 1}{x} (۳)$$

$$\frac{x^2 + 1}{x^2} (۲)$$

$$\frac{x^2 + 1}{x} (۱)$$

-۱۰۳۶ تابع f با ضابطه $f(x) = \sqrt{x-1}$ مفروض است. دامنه تابع $f \circ f$ کدام است؟

 $\emptyset$ (۴)

[۲, +\infty) (۳)

{\{ \}} (۲)

[۱, +\infty) (۱)

-۱۰۳۷ اگر $.g(x) = \sqrt{x^2 + 3x}$ و $f(x) = \frac{x+1}{x-2}$ آن‌گاه دامنه تابع $f \circ g$ چند عدد صحیح را شامل نمی‌شود؟

۵ (۴)

۴ (۳)

۳ (۲)

۲ (۱)

-۱۰۳۸ اگر $.g(x) = \sqrt{|x| - 1}$ و $f(x) = \sqrt{1-x}$ آن‌گاه دامنه تابع $f \circ g$ کدام است؟

[۱, ۲] (۴)

[۱, ۳) (۳)

[۱, ۲) (۲)

{\{ \}} (۱)

(ریاضی ۸ برج)

-۱۰۳۹ اگر $g(x) = \sqrt{x - x^2}$ و $f(x) = \frac{1-x^2}{1+x^2}$ باشد، دامنه تابع $g \circ f$ کدام است؟

 $\mathbb{R} - (-1, 1)$ (۴) $\mathbb{R}$ (۳)

[-1, 1] (۲)

[۰, ۱] (۱)

(ریاضی ۸ برج)

-۱۰۴۰ اگر $g(x) = \log(x^2 - 15x)$ و $f(x) = \sqrt{2-x}$ باشد، دامنة تابع $f \circ g$ کدام است؟

[-5, ۰) (۴)

(-5, ۰) $\cup$ (15, 20] (۳)[-5, ۰) $\cup$ [20, 25] (۲)(0, 5) $\cup$ [20, 25] (۱)

(تهریث ۸ برج)

-۱۰۴۱ اگر $g(x) = (\frac{1}{4})^x$ و $f(x) = \frac{x}{\sqrt{-x^2 + x + 2}}$ باشد، دامنة تابع $g \circ f$ کدام است؟

(-1, $\frac{1}{4}$) (۴)

(-2, ۰) (۳)

(- $\frac{1}{4}$, +\infty) (۲)(- $\frac{1}{4}$, +\infty) (۱)

-۱۰۴۲ اگر $f(x) = \sqrt{x}$ و $g(x) = \sqrt{1-x^2}$ آن‌گاه دامنة تابع $(f+g) \circ f$ کدام است؟

{\{ \}} (۴)

[۰, +\infty) (۳)

[۰, ۱] (۲)

[-1, 1] (۱)

-۱۰۴۳ تابع $f(x) = \begin{cases} x - |x-1| & x > 1 \\ x & x \leq 1 \end{cases}$ مفروض است. دامنة تابع $f \circ f$ کدام ویژگی را دارد؟

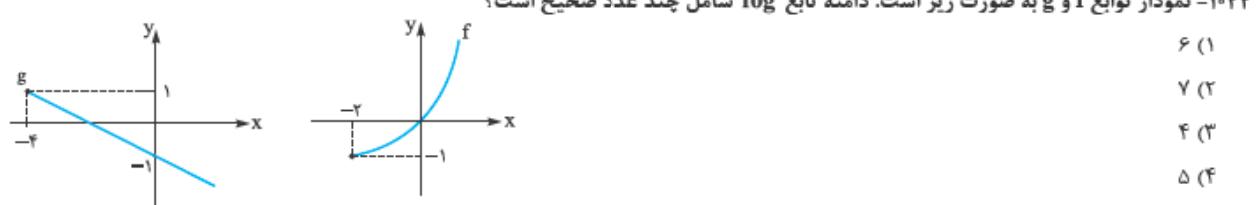
۲) فقط شامل عدد ۱ نیست.

۱) همه اعداد طبیعی بهجز عدد ۱ را شامل می‌شود.

۴) در مجموعه اعداد صحیح و منفی فقط -۱ را شامل نمی‌شود.

۳) فقط شامل -۱ نیست.

-۱۰۴۴ نمودار توابع f و g به صورت زیر است. دامنة تابع $f \circ g$ شامل چند عدد صحیح است؟

(تهریث ۸ برج)

{-1, 0, 1} (۴)

{0, 1} (۳)

{\{ \}} (۲)

{\{ \}} (۱)

(۹۰)

اگر $f(x) = \sqrt{x-1}$ و $g(x) = x^2 + 1$ بود تابع fog کدام مجموعه است؟ $\mathbb{R} \setminus \{0\}$ $y \geq -1 \quad (۳)$ $y \geq 1 \quad (۲)$ $y \geq 0 \quad (۱)$ دو تابع با ضابطه‌های $[x] + [-x]$ و $x^2 + x - 2$ مفروض‌اند. اگر $g(f(x)) = -2$ و $f(x) = [x] + [-x]$ آن‌گاه مجموعه مقادیر x کدام است؟

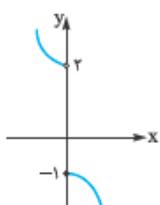
(۸۹)

 $\emptyset \setminus \{0\}$ $\mathbb{R} \setminus \{0\}$ $\mathbb{Z} \setminus \{0\}$ $\mathbb{R} - \mathbb{Z} \quad (۱)$

(۸۶) ریاضی ثالث

 $[1, +\infty) \setminus \{0\}$ $(1, +\infty) \setminus \{0\}$ $(0, +\infty) \setminus \{0\}$ $(0, +\infty) \quad (۱)$ اگر $f(x) = 2 + \sqrt{x-1}$ و $g(x) = \frac{1-x}{x}$ بود تابع fog کدام بازه است؟ $(-\infty, -\frac{\Delta}{3}) \setminus \{0\}$ $[-\frac{\Delta}{3}, 0) \setminus \{0\}$ $(-\frac{\Delta}{3}, -1] \setminus \{0\}$ $[-\frac{\Delta}{3}, -1) \quad (۱)$

(۷۷) ریاضی ثالث

 $\{0, 1\} \setminus \{0\}$ $\{-1, 0\} \setminus \{0\}$ $[0, 1] \setminus \{0\}$ $[-1, 0] \quad (۱)$ اگر f تابعی نزولی و g صعودی باشد، کدام یک از توابع زیر نزولی است؟ $fog \setminus \{0\}$ $f \cdot g \setminus \{0\}$ $f + g \setminus \{0\}$ $f - g \quad (۱)$ اگر نمودار تابع f به صورت زیر باشد، در کدام فاصله، نمودار $f(x+2)$ بالاتر از نمودار $f(x)$ قرار می‌گیرد؟ $(-1, 3) \quad (۱)$ $(-2, 0) \quad (۲)$ $(-1, 2) \quad (۳)$ $(0, 3) \quad (۴)$

تبديل نمودار توابع

یکی از روش‌هایی که می‌توانید نمودار بسیاری از توابع را به سادگی رسم کنید، استفاده از روش‌های تبدیل نمودار توابع است. این روش‌ها عبارت‌اند از: «انتقال‌های عمودی و افقی»، «انبساط و انقباض‌های افقی و عمودی» و «قرینه‌یابی» است. همه این حالات را در جدول زیر بررسی می‌کنیم: ($a > 0$)

ضابطه	تغییرات روی نمودار f	مثال
$f(x+a)$	نمودار، a واحد به چپ می‌رود.	
$f(x-a)$	نمودار، a واحد به راست می‌رود.	
$f(x)+a$	نمودار، a واحد به بالا می‌رود.	

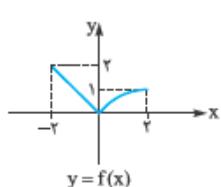

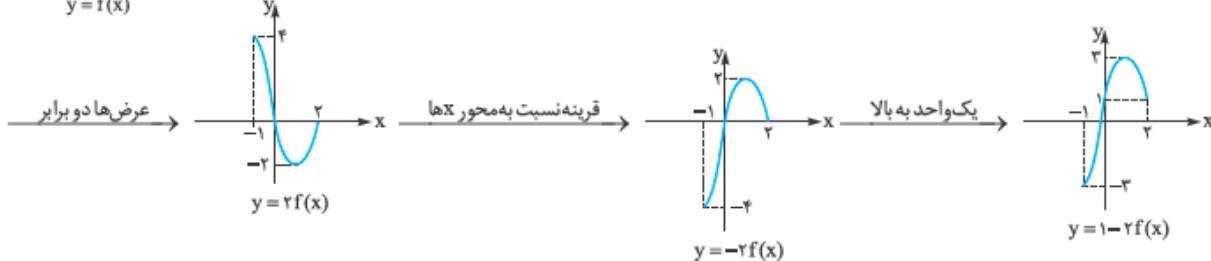
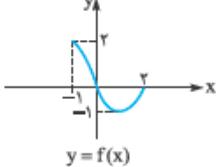
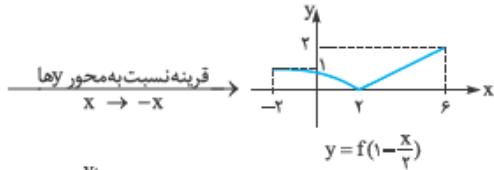
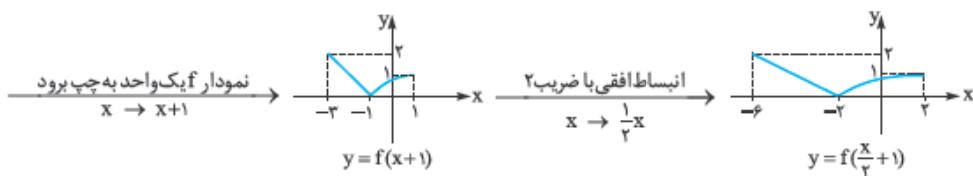
تابع

ضابطه	تغییرات روی نمودار f	مثال
$f(x) - a$	نمودار، a واحد به پایین می‌رود.	
$-f(x)$	نمودار نسبت به محور X ها قرینه می‌شود.	
$f(-x)$	نمودار نسبت به محور y ها قرینه می‌شود.	
$f(ax)$ $(0 < a < 1)$	نمودار در راستای محور X ها با ضریب $\frac{1}{a}$ منبسط می‌شود. (طولها $\frac{1}{a}$ برابر می‌شوند.)	
$f(ax)$ $(a > 1)$	نمودار در راستای محور X ها با ضریب $\frac{1}{a}$ منقبض می‌شود. (طولها $\frac{1}{a}$ برابر می‌شوند.)	
$af(x)$ $(0 < a < 1)$	نمودار در راستای محور y ها با ضریب a منقبض می‌شود. (عرضها a برابر می‌شوند.)	
$af(x)$ $(a > 1)$	نمودار در راستای محور y ها با ضریب a منبسط می‌شود. (عرضها a برابر می‌شوند.)	

اما در حالت‌های ترکیبی باید دو مورد زیر را مدنظر قرار دهید:

رسم نمودار $f(ax + b)$

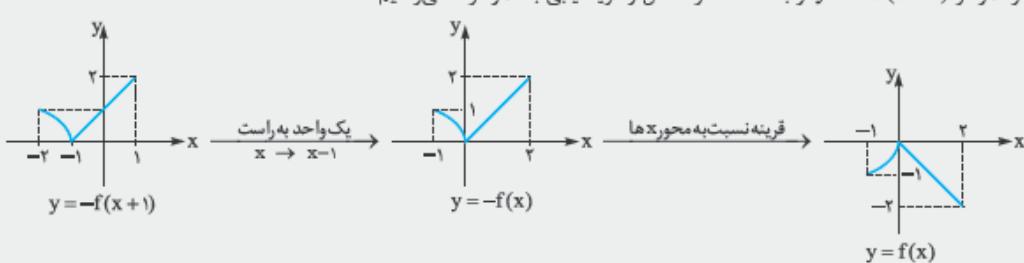
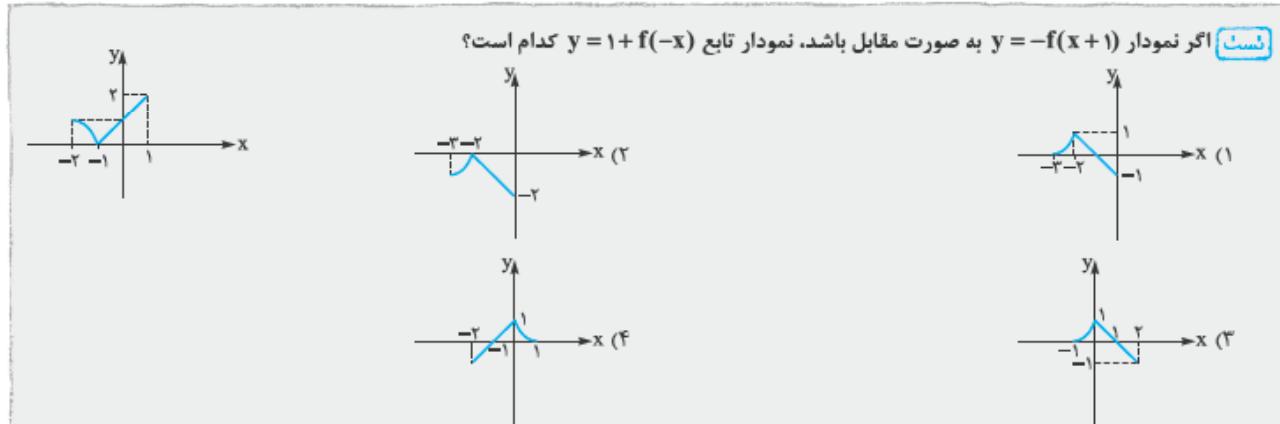
برای رسم، ابتدا انتقال عدد ثابت b را انجام می‌دهیم. سپس تغییرات مربوط به ضریب X را روی شکل اعمالمی‌کنیم. برای مثال اگر نمودار تابع f به صورت مقابل باشد، نمودار تابع $\frac{X}{2} - 1$ را رسم می‌کنیم.

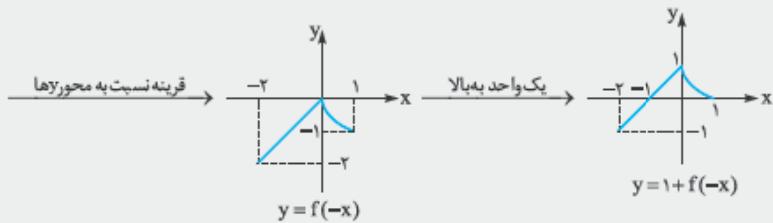
رسم نمودار $af(x)+b$ [۳]

برای رسم، ابتدا ضریب a را تأثیر می‌دهیم و بعد انتقال عدد ثابت b را انجام می‌دهیم.

برای مثال اگر نمودار تابع f به صورت مقابله باشد، نمودار تابع $y=1-2f(x)$ به صورت زیر رسم می‌شود:

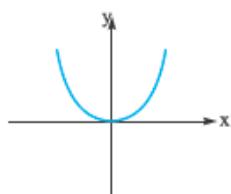
حالا باید نمودار $y = 1 + f(-x)$ را رسم کنیم، برای این کار نمودار $y = f(x)$ را ابتدا نسبت به محور y ها قرینه کرده و سپس یک واحد به بالا منتقل می‌کنیم:

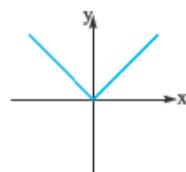

تابع

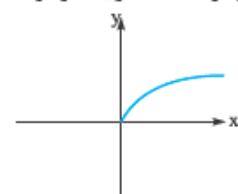
در رسم نمودارها، یک سری نمودار اصلی را باید به خاطر بسپارید. این نمودارها را در زیر آوردهیم:

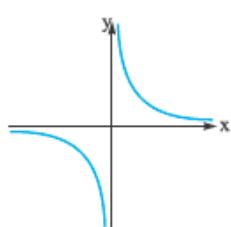
$$y = x^r$$

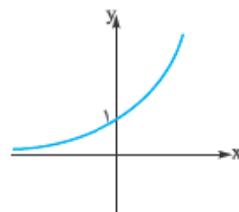
$$y = |x|$$

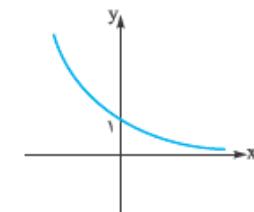
$$y = \sqrt{x}$$

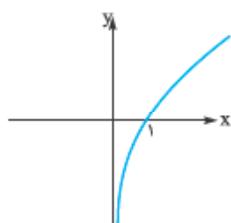
$$y = \frac{1}{x}$$

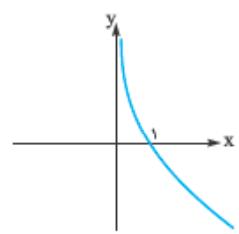
$$y = a^x \quad (a > 1)$$

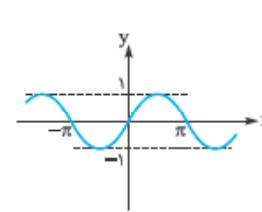
$$y = a^x \quad (0 < a < 1)$$

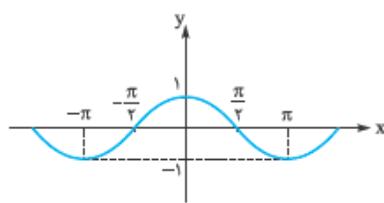
$$y = \log_a x \quad (a > 1)$$

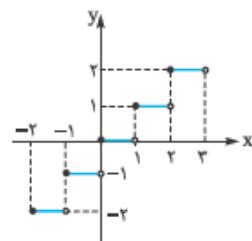
$$y = \log_a x \quad (0 < a < 1)$$

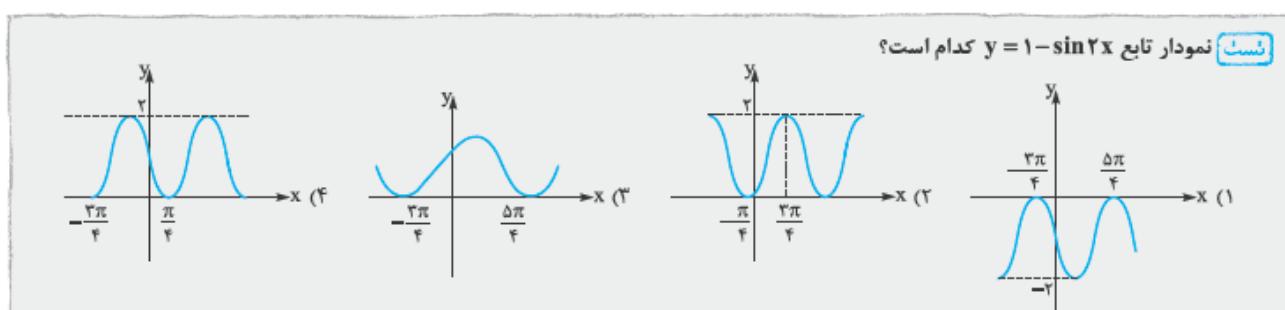
$$y = \sin x$$

$$y = \cos x$$

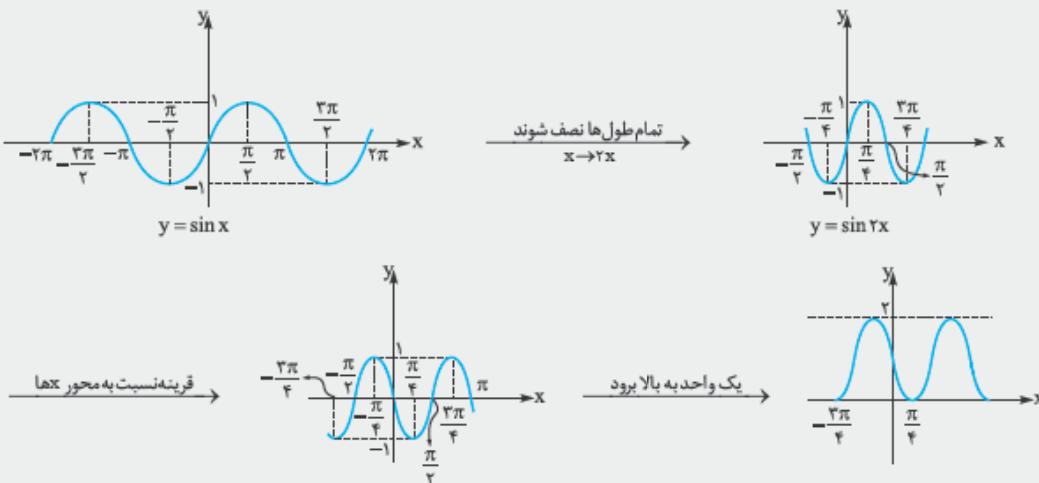
$$y = [x]$$

ریاضی تجربی جامع نردمای-فصل دهم

برای رسم نمودار $y = 1 - \sin 2x$ کمک می‌گیریم و مراحل زیر را انجام می‌دهیم:

لست برای رسم نمودار $y = 2x^3 - 4x + 3$ با استفاده از نمودار $y = x^3$ به ترتیب چه مراحلی باید صورت پذیرد؟

(۱) دو واحد به راست، انبساط عمودی با ضریب ۲، ۳ واحد به بالا   (۲) یک واحد به راست، انبساط عمودی با ضریب ۲، یک واحد به بالا

(۳) دو واحد به راست، انبساط افقی با ضریب $\frac{1}{3}$ ، ۳ واحد به بالا   (۴) یک واحد به راست، انبساط افقی با ضریب $\frac{1}{3}$ ، یک واحد به بالا

اول با استفاده از مربع کامل کردن، ضابطه تابع $y = 2x^3 - 4x + 3$ را جمع و پورش کنیم:

$$y = 2x^3 - 4x + 3 = 2x^3 - 4x + 2 + 1 = 2(x^3 - 2x + 1) + 1 = 2(x - 1)^3 + 1$$

برای رسم نمودار این تابع با استفاده از نمودار $y = x^3$ به صورت زیر عمل می‌کنیم:

$$y = x^3 \xrightarrow{x \rightarrow x-1} y = (x-1)^3 \xrightarrow{\text{انبساط عمودی با ضریب } 2} y = 2(x-1)^3 + 1 \xrightarrow{\text{یک واحد به بالا}} y = 2(x-1)^3 + 1$$

یک موضوع دیگر که حتماً باید بررسی کنیم، تحلیل وضعیت نقاط متناظر تابع و انتقال یافته آن است.

لست اگر نقطه $(2x_0, -1, -\frac{y_0}{2})$ روی نمودار $|x_0, y_0|$ متناظر نقطه (x_0, y_0) روی نمودار $f(x) = |ax+b|$ باشد، k کدام است؟

-۱ (۱)

۱ (۳)

$\frac{1}{2}$ (۲)

$-\frac{1}{2}$ (۱)

$$f(x_0) = y_0 \quad (*)$$

نقطه (x_0, y_0) روی نمودار تابع f قرار دارد، بنابراین:

$$g(2x_0 - 1) = -\frac{y_0}{2} \xrightarrow{(*)} g(2x_0 - 1) = -\frac{1}{2}f(x_0) \quad (**)$$

همچنین نقطه $(2x_0 - 1, -1, -\frac{y_0}{2})$ روی نمودار تابع g قرار دارد، پس:

$$2x_0 = x_0 + 1 \Rightarrow x_0 = \frac{x_0 + 1}{2}$$

حالا با فرض $x_0 = 2x_0 - 1$ داریم:

$$\xrightarrow{(**)} g(x) = -\frac{1}{2}f\left(\frac{x+1}{2}\right) \xrightarrow{f(x)=|x|} g(x) = -\frac{1}{2}\left|\frac{x+1}{2}\right| = -\frac{1}{2}\left|\frac{1}{2}x + \frac{1}{2}\right| = k|ax+b|$$

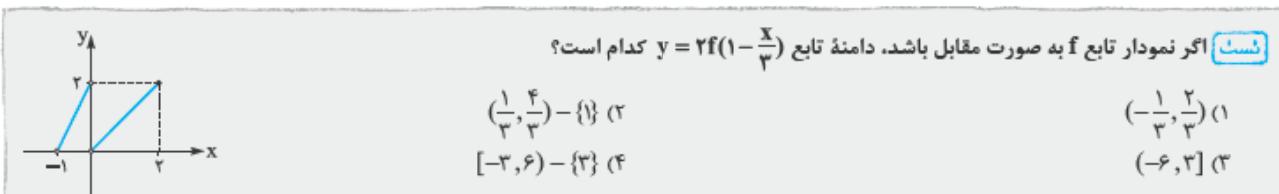
$$k = -\frac{1}{2}, a = \frac{1}{2}, b = \frac{1}{2} \Rightarrow k + a + b = \frac{1}{2}$$

در نتیجه:

نایابی نمودار ثوابع روی دامنه و برد

فرض کنیم u عبارتی خطی بر حسب X باشد، در این صورت داریم:

۱) اگر دامنه f بازه $[a, b]$ باشد، برای یافتن دامنه $cf(u) + d$ کافی است نامعادلات مضاعف $b \leq u \leq a$ را حل کنیم.

تابع

$$D_f = (-1, 2] - \{0\}$$

پاسخ گزینه ۴: با توجه به نمودار، دامنه تابع f برابر است با:

بنابراین برای محاسبه دامنه $(1 - \frac{x}{3})^2 f(x) = y$ باید نامعادلات زیر را حل کنیم:

$$\begin{cases} -1 < 1 - \frac{x}{3} \leq 2 & \xrightarrow{-1} -2 < -\frac{x}{3} \leq 1 & \xrightarrow{\times(-3)} -3 \leq x < 6 \\ 9 & & \xrightarrow{\text{اشترک}} D_f = [-3, 6] - \{3\} \\ 1 - \frac{x}{3} \neq 0 & \Rightarrow \frac{x}{3} \neq 1 & \Rightarrow x \neq 3 \end{cases}$$

۲. اگر دامنه d بازه $[a, b]$ باشد، برای یافتن دامنه تابع $y = f(x)$ با قراردادن $b \leq x \leq a$ و تشکیل عبارت $d = f(u) + d$ دامنه f را می‌یابیم.

نوبت: اگر دامنه تابع $(2 - x)f(2x) = y$ بازه $(1, 4)$ باشد، دامنه تابع $g(x) = 1 - f(2x)$ کدام است؟

$$(1) [-2, 4] \quad (2) [-\frac{1}{2}, 1) \quad (3) [\frac{3}{2}, 3] \quad (4) [6, 12]$$

پاسخ گزینه ۳: ابتدا با کمک دامنه تابع $y = f(x - 2)$ ، دامنه تابع $y = f(x)$ را می‌یابیم: $1 \leq x < 4 \xrightarrow{-2} -1 \leq x - 2 < 2 \Rightarrow D_f = [-1, 2]$

حالا برای محاسبه دامنه تابع $g(x) = 1 - f(2x)$ نامعادلات رویه را حل می‌کنیم: $-1 \leq 2x < 2 \xrightarrow{\div 2} -\frac{1}{2} \leq x < 1 \Rightarrow D_g = [-\frac{1}{2}, 1)$

۳. اگر برد تابع f بازه $[a, b]$ باشد، برای یافتن برد $cf(u) + d$ کافی است برد f را ابتدا در c ضرب و سپس با d جمع کنیم.

نوبت: اگر برد تابع f بازه $(1, 3)$ باشد، برد تابع $y = 1 - 2f(3x)$ کدام است؟

$$(1) (-4, 2) \quad (2) (-9, -3) \quad (3) (-3, 1) \quad (4) (-5, -1)$$

پاسخ گزینه ۱: برد f بازه $(1, 3)$ است، پس $1 < f(x) \leq 3$ و در نتیجه:

$$1 < f(3x) \leq 3 \xrightarrow{\times(-2)} -6 \leq -2f(3x) < -2 \xrightarrow{+1} -5 \leq 1 - 2f(3x) < -1$$

پس برد تابع داده شده، بازه $(-5, -1)$ است.

پرسش‌های همارگزینه‌ای

نبدپل نمودار نوابع

۱۰۵۳- نمودار تابع $y = |x + 1| - 1$ از کدام ناحیه نمی‌گذرد؟

$$(1) \text{ اول} \quad (2) \text{ دوم} \quad (3) \text{ سوم} \quad (4) \text{ چهارم}$$

۱۰۵۴- تابع $f(x) = x^2$ با دامنه $(-2, 1)$ مفروض است. اگر مجموعه‌های A و B به ترتیب دامنه و برد تابع $y = f(x - 1) - 2$ باشند. $A - B$ کدام است؟

$$(1) [-2, -1] \quad (2) (-2, -1) \quad (3) (0, 2) \quad (4) [0, 2]$$

۱۰۵۵- اگر نمودار تابع $y = 2x$ را یک واحد به سمت چپ و سپس نمودار حاصل را واحد به منتقل کنیم، نمودار حاصل و نمودار اولیه بر هم منطبق می‌شوند.

$$(1) \text{ یک - بالا} \quad (2) \text{ یک - پایین} \quad (3) \text{ دو - بالا} \quad (4) \text{ دو - پایین}$$

۱۰۵۶- برای رسم نمودار تابع $y = \frac{2^x - 4}{2}$ با انتقال نمودار تابع $y = 2^x$ چه مراحلی طی می‌شود؟

(۱) دو واحد به راست و دو واحد به پایین

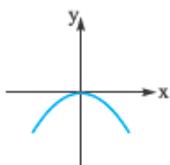
(۲) دو واحد به چپ و دو واحد به پایین

(۳) چهار واحد به پایین و انقباض عمودی با ضریب $\frac{1}{4}$

ریاضی تجربی جامع نزدیم - فصل دهم

۱۰۵۷- اگر نقطه $(-2, 1)$ روی سهمی مقابل را با انتقال های عمودی و افقی به نقطه $(1, 1)$ ببریم، تابع حاصل با چه عرضی محور y را قطع می کند؟

$$-\frac{1}{4} \quad (2)$$

$$\frac{1}{4} \quad (3)$$

$$-\frac{1}{2} \quad (1)$$

$$\frac{1}{2} \quad (3)$$

۱۰۵۸- نمودار تابع $f(x) = \frac{7x-1}{x+1}$ از کدام ناحیه نمی گذرد؟

(۴) از هر چهار ناحیه می گذرد.

(۳) چهارم

(۲) سوم

(۱) دوم

۱۰۵۹- نمودار تابع $y = 1 + \sqrt{x^2 - 2x + 1}$ را ابتدا دو واحد به چپ و سپس یک واحد به پایین منتقل می کنیم. ضابطه نمودار تابع حاصل کدام است؟

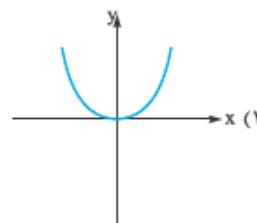
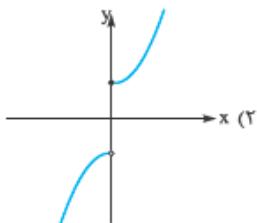
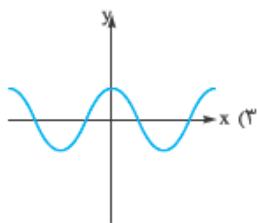
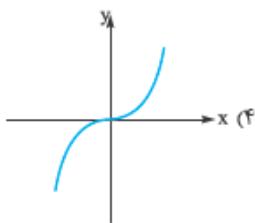
$$|x+1| \quad (4)$$

$$|x-1| \quad (3)$$

$$\sqrt{x^2 - 2x - 1} \quad (2)$$

$$\sqrt{x^2 - 2x + 3} \quad (1)$$

۱۰۶۰- نمودار f کدام باشد تا تساوی $f(x) = -f(-x)$ به ازای هر x عضو دامنه برقرار باشد؟

۱۰۶۱- نمودار تابع مقابل از قربندهایی و انتقال نمودار تابع $y = \sqrt{x}$ به دست آمده است. نمودار تابع از کدام نقطه زیر می گذرد؟

$$(-4, -1) \quad (1)$$

$$(-4, -2) \quad (2)$$

$$(-9, -3) \quad (3)$$

$$(-9, -4) \quad (4)$$

۱۰۶۲- نمودار تابع $y = \sqrt{x}$ را نسبت به محور x قرینه کرده و سپس ۲ واحد به طرف چپ و در نهایت ۱ واحد به پایین منتقل می کنیم. ضابطه تابع حاصل کدام است؟

$$y = \sqrt{2-x} - 1 \quad (4)$$

$$y = -\sqrt{x+2} - 1 \quad (3)$$

$$y = -\sqrt{x-2} - 1 \quad (2)$$

$$y = \sqrt{2-x} - 1 \quad (1)$$

۱۰۶۳- با انتقال نمودار $y = 1 + \sqrt{x+1}$ به نمودار $f(x) = 2 + \sqrt{x+1}$ رسیده ایم. مرحله انتقال به ترتیب کدام است؟

(۱) دو واحد به چپ و یک واحد به بالا

(۲) دو واحد به راست و یک واحد به بالا

(۳) دو واحد به چپ و یک واحد به پایین

(۴) دو واحد به راست و یک واحد به بالا

۱۰۶۴- نمودار تابع $y = \sqrt{4x+12}$ را ابتدا با ضریب $\frac{1}{2}$ در راستای عمودی منطبق، سپس نسبت به محور x قرینه کرده و در نهایت یک واحد به بالا منتقل می کنیم. ضابطه تابع حاصل کدام است؟

$$y = 1 + 2\sqrt{12 - 4x} \quad (4)$$

$$y = 1 - 2\sqrt{4x + 12} \quad (3)$$

$$y = 1 + \sqrt{3-x} \quad (2)$$

$$y = 1 - \sqrt{x+3} \quad (1)$$

۱۰۶۵- برای رسم نمودار تابع $y = g(x) = -2x^3 + 4x$ با استفاده از نمودار $f(x) = x^3$ چه انتقال هایی باید صورت گیرد؟

(۱) یک واحد به چپ، انبساط عمودی با ضریب ۲، قرینه نسبت به محور y ، دو واحد به بالا

(۲) یک واحد به راست، انبساط عمودی با ضریب ۲، قرینه نسبت به محور x ، دو واحد به بالا

(۳) یک واحد به چپ، انقباض افقی با ضریب $\frac{1}{2}$ ، قرینه نسبت به محور y

(۴) یک واحد به راست، انقباض افقی با ضریب $\frac{1}{2}$ ، قرینه نسبت به محور x

۱۰۶۶- تابع $f(x) = \log_7(x+2)$ مفروض است. به ازای کدام مقدار a نمودار تابع $y = f(2x) + a$ فقط از دو ناحیه عبور می کند؟

$$-2 \quad (4)$$

$$-1 \quad (3)$$

$$2 \quad (2)$$

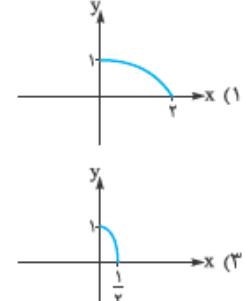
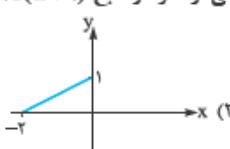
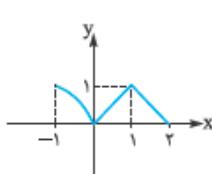
$$1 \quad (1)$$

تابع

۱۰۶۷- تابع $f(x) = \frac{x+1}{x}$ مفروض است. اگر نمودار تابع را با ضریب $\frac{1}{3}$ در راستای افقی منطبق و سپس نسبت به محور y ها قرینه کنیم و در نهایت یک واحد به پایین منتقل کنیم، تابع g حاصل می‌شود. خط $y=3$ نمودار تابع fog را با کدام طول قطع می‌کند؟

- ۲ (۴) ۲ (۳) ۱ (۲) -۱ (۱)

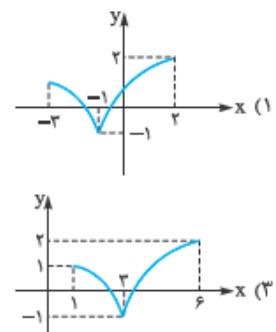
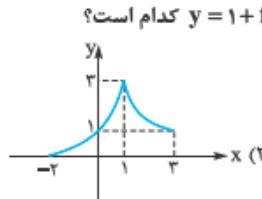
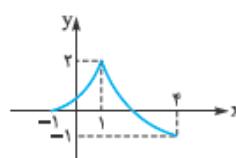
۱۰۶۸- اگر نمودار تابع $y=f(x)$ به صورت مقابله باشد، کدام نمودار زیر بخشی از نمودار تابع $y=2f(x+1)$ است؟

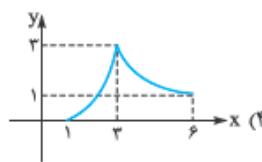
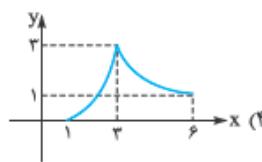
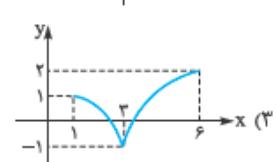
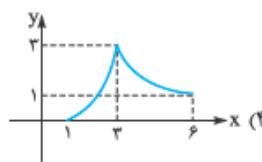
- ۸ (۴) ۷ (۳) ۸ / ۵ (۲) ۷ / ۵ (۱)

۱۰۶۹- برای رسم نمودار $y = \sqrt{1 - \cos^2 x}$ با استفاده از نمودار $|y = \sin(\frac{\pi}{\rho} - \frac{x}{\rho})|$ چه مراحلی را می‌توان طی کرد؟

- (۱) انبساط افقی با ضریب $\frac{\pi}{\rho}$ به چپ (۲) انبساط افقی با ضریب $\frac{\pi}{\rho}$ به راست (۳) انقباض افقی با ضریب $\frac{1}{\rho}$ به چپ (۴) انقباض افقی با ضریب $\frac{1}{\rho}$ به راست

۱۰۷۰- اگر نمودار تابع $y = -f(x-2)$ به شکل مقابله باشد، نمودار تابع $y = 1 + f(x)$ کدام است؟

۱۰۷۱- اگر نمودار تابع $y = f(x-1)$ به صورت مقابله باشد، سطح محصور بین نمودار تابع $y = f(x-1)$ و محور x ها در فاصله $[5, 6]$ کدام است؟

- ۸ (۱) ۸ / ۵ (۲) ۹ (۳) ۹ / ۵ (۴)

۱۰۷۲- نقطه $(-8, 6)$ روی نمودار $y = f(x)$ قرار دارد. کدام نقطه به طور قطع روی نمودار $y = \frac{1}{3}f(-x) + 1$ قرار دارد؟

- (-8, -2) (۴) (8, 10) (۳) (8, 4) (۲) (-8, 4) (۱)

۱۰۷۳- اگر $g(x) = 1 - 2f(\frac{x}{\rho} - 1)$ روی نمودار g باشد، نقطه متناظر A روی نمودار f کدام است؟

- (6, -3) (۴) (0, -1) (۳) (6, 3) (۲) (0, 1) (۱)

۱۰۷۴- اگر نقطه $(2x_0 - 1, y_0)$ روی نمودار g باشد، رابطه بین f و g به کدام صورت است؟

$$g(x) = 1 - f\left(\frac{x+1}{\rho}\right) \quad (۴) \quad g(x) = 1 - f(2x-1) \quad (۳) \quad f(x) = 1 + g\left(\frac{x+1}{\rho}\right) \quad (۲) \quad f(x) = 1 + g(2x-1) \quad (۱)$$

نایابی نمودار توابع روی دامنه و برد

- ۱۰۷۶- اگر دامنه تابع f بازه $[-2, 1]$ باشد، دامنه تابع $y = 1 - f(1 - \frac{x}{3})$ کدام است؟
- $\left[\frac{2}{3}, \frac{5}{3}\right] \text{ (۴)}$ $[0, 9] \text{ (۳)}$ $\left(\frac{2}{3}, \frac{5}{3}\right] \text{ (۲)}$ $(0, 9] \text{ (۱)}$
- ۱۰۷۷- اگر نمودار تابع f به صورت مقابل باشد، دامنه تابع $y = \frac{x}{\sqrt{f(-3x)}}$ به کدام صورت قابل نمایش است؟
- $(a, b] \cup \{c\} \text{ (۵)}$ $(a, b) - \{c\} \text{ (۱)}$
- ۱۰۷۸- اگر دامنه تابع $y = 2f(x-1)$ بازه $[-1, 1]$ باشد، دامنه تابع $y = 3 - f(2x-3)$ کدام است؟
- $[1, 3] \text{ (۴)}$ $[-1, 1] \text{ (۳)}$ $[-4, 0] \text{ (۲)}$ $[0, 1] \text{ (۱)}$
- ۱۰۷۹- اگر $f(x) = \sqrt{2x-x^2}$ دامنه تابع $f(-x) \cdot f(x)$ کدام است؟
- $[1, 2] \text{ (۴)}$ $[0, 3] \text{ (۲)}$ $[0, 2] \text{ (۱)}$
- ۱۰۸۰- اگر $f(x) = \sqrt{x+|x+2|}$ دامنه تابع $f(-x)$ کدام است؟
- $x \geq 1 \text{ (۳)}$ $x \geq -1 \text{ (۲)}$ $x \leq -1 \text{ (۱)}$
- ۱۰۸۱- شکل زیر نمودار تابع $y = f(x-2)\sqrt{xf(x)}$ است. دامنه تابع $y = f(x-2)\sqrt{xf(x)}$ کدام است؟
- $(\text{تجزیه تجزیه}) \text{ (۹)}$
- $[-1, 1] \cup [0, 6] \text{ (۱)}$
 $[-3, 1] \cup [0, 2] \text{ (۲)}$
 $[-5, -3] \cup [-1, 2] \text{ (۳)}$
 $[-5, -3] \cup [0, 2] \text{ (۴)}$
- ۱۰۸۲- اگر نمودار تابع $y = f(x+1)$ به صورت مقابل باشد. آن‌گاه به ازای چند مقدار صحیح تابع $y = \log_{x+1} f(x)$ تعریف می‌شود؟
- 4 (۱)
 1 (۲)
 2 (۳)
 3 (۴)
- ۱۰۸۳- اگر برد تابع f برابر $[-\sqrt{3}, 2]$ باشد، برد تابع $y = \sqrt{f(x-1)} + 1$ شامل چند عدد صحیح است؟
- 4 (۴) 3 (۳) 2 (۲) 5 (۱)

نایابی یک به یک

در این قسمت، شرایط یک به یک بودن یک تابع را در حالت‌های مختلف بررسی و نکات آن را بیان می‌کنیم.

۱۰ نایابی زوج مرتب

در نمایش زوج مرتبی یک تابع یک به یک، هیچ دو زوج مرتب متمایزی، مؤلفه دوم برابر ندارند (دقت کنید که چون باید شرایط تابع بودن را داشته باشند، مؤلفه‌های اول نیز باید یکسان باشند). پس:

رنکنده اگر در یک تابع، مؤلفه‌های دوم برابر باشند، برای یک به یک بودن باید مؤلفه‌های اول نیز برابر باشند. باز هم تأکید می‌کنم بررسی شرط تابع بودن فراموش نشود.

لست اگر تابع $\{(a_1, b_1), (a_2, b_2), \dots, (a_n, b_n)\}$ یک به یک باشد، k کدام است؟

3 (۴) 2 (۳) 1 (۲) 0 (۱) صفر

پاسخ گزینه «۲» دو زوج مرتب $(a^1, -2)$ و $(a^1, -1)$ مؤلفه‌های دوم برابر دارند؛ پس باید مؤلفه‌های اول آن‌ها نیز برابر باشد.

$$a^1 - 3a = -2 \Rightarrow a^1 - 3a + 2 = 0 \Rightarrow (a-1)(a-2) = 0 \Rightarrow a=1, a=2$$

تابع نیست: $\{(a_1, b_1), (a_2, b_2), \dots, (a_n, b_n)\}$

$$\begin{cases} a=1: f = \{(-2, -1), (0, 4), (0, 1), (1, k)\} \\ a=2: f = \{(-2, -1), (1, 4), (0, 1), (0, k)\} \end{cases} \Rightarrow k=1$$

هر دو حالت را بررسی می‌کنیم:

ابتدا دامنه $\frac{2}{f} - \frac{1}{g}$ را می‌باییم که برابر اشتراک دامنه‌های توابع $\frac{2}{f}$ و $\frac{1}{g}$ است:

$$D_f = D_g - \{x \mid f = 0\} = \{1, 2, -1\} - \{2\} = \{-1, 1\}$$

$$D_g = D_g - \{x \mid g = 0\} = \{2, 1, 3\} - \emptyset = \{1, 2, 3\}$$

$$\begin{aligned} D_{\frac{2}{f}} = D_f \cap D_g &= \{1\} \Rightarrow \left(\frac{2}{f} - \frac{1}{g}\right)(1) = \frac{2}{f(1)} - \frac{1}{g(1)} \\ &= \frac{2}{3} - \frac{1}{-2} = \frac{2}{3} + \frac{1}{2} = \frac{7}{6} \end{aligned}$$

طبق تعریف داریم: ۹۸۷

$$D_{\frac{g}{f-g}} = D_g \cap D_{f-g} - \{x \mid f-g = 0\}$$

$$\Rightarrow D_{\frac{g}{f-g}} = D_f \cap D_g - \{x \mid f = g\}$$

$$\Rightarrow D_{\frac{g}{f-g}} = D_g \cap D_f - \{x \mid f = g\}$$

حالا باید از نمودار، اطلاعات مورد نیاز را استخراج کنیم:

$$D_g = (-2, 2] - \{1\} \quad D_f = [-2, 3]$$

همچنین در $x = 0$ مقدار دوتابع f و g با هم برابر هستند.

$$\Rightarrow D_{\frac{g}{f-g}} = ((-2, 2] - \{1\}) \cap ((-2, 3)) - \{x = 0\}$$

$$\Rightarrow D_{\frac{g}{f-g}} = ((-2, 2] - \{1\}) - \{0\} \Rightarrow D_{\frac{g}{f-g}} = (-2, 2] - \{0, 1\}$$

راه اول: ابتدا دامنه هر یک از توابع f و g را محاسبه

$$D_f = \{x \mid f(x) = 0\} = \text{مخرج} \cap \text{(دامنه مخرج)} \cap \text{(دامنه صورت)}$$

$$D_f = (\mathbb{R}) \cap (x \geq -3) - \{x \mid \sqrt{x+3} = 0 \Rightarrow x = -3\}$$

$$\Rightarrow D_f = (x \geq -3) - \{-3\} = (x > -3) \Rightarrow D_f = (-3, +\infty)$$

به همین ترتیب برای تابع g داریم:

$$D_g = (\mathbb{R}) \cap (x \geq -3) - \{x \mid \sqrt{x+3} = 0 \Rightarrow x = -3\}$$

$$\Rightarrow D_g = (x \geq -3) - \{-3\} = x > -3 \Rightarrow D_g = (-3, +\infty)$$

حالا دامنه تابع $y = \frac{f(x)}{g(x)}$ را محاسبه می‌کنیم:

$$D_{\frac{f}{g}} = D_f \cap D_g - \{x \mid g(x) = 0\}$$

$$\Rightarrow D_{\frac{f}{g}} = (-3, +\infty) \cap (-3, +\infty) - \{x \mid \frac{x-1}{\sqrt{x+3}} = 0\}$$

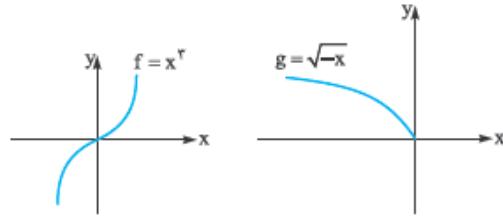
$$\Rightarrow x = 1 \Rightarrow D_{\frac{f}{g}} = (-3, +\infty) - \{1\}$$

راه دوم: از گزینه‌ها برای حل استفاده می‌کنیم.

۱) $x = 1$ را در تابع قرار می‌دهیم (در ۱ و ۲ قرار ندارد و در ۳ و ۴ هست).

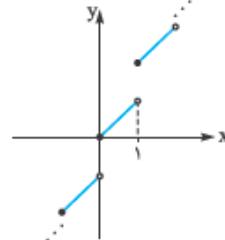
۹۸۸ ۱) $y = \log_5 x$ صعودی است (مبنای بزرگتر واحد است).
۲) $y = \log_{\frac{1}{5}} x$ نزولی است (مبنای بین صفر و یک است)، پس $y = \log_5 x - \log_{\frac{1}{5}} x$ مجموع دوتابع صعودی است که خود، صعودی است.

۹۸۹ ۱) نمودارهای f و g را بینید:

تابع f صعودی و g نزولی است. با توجه به صعودی بودن f ، $f - g$ نزولی است. بنابراین $f - g$ نزولی است.

۹۸۱ ۱) نمودار $y = x + [x]$ را رسم می‌کنیم:

تابع اکیداً صعودی است.

۹۸۲ ۱) با توجه به این که $(2f-g)(3) = 2f(3) - g(3)$ کافی است $f(3)$ و $g(3)$ را پیدا کنیم:

$$f(3) = \sqrt{3+1} = 2, g(3) = \frac{3+1}{3-2} = 4$$

$$2f(3) - g(3) = 2(2) - 4 = 0$$

۹۸۳ ۱) ابتدا $(f+g)(1) = (f(1)+g(1)) = (1-5)+(1^2-1) = -4$

$x = (f+g)(1) = f(1) + g(1) = (1-5) + (1^2-1) = -4$ را محاسبه کنیم:

$$(f-g)(-4) = f(-4) - g(-4) = \sqrt{-(-4)} - (-4+3)$$

$$= 2 - (-1) = 3$$

۹۸۴ ۱) ابتدا باید دامنه $f^2 = f \cdot f$ را پیدا کنیم. $D_f = \mathbb{R}$ است؛ پس

$$D_{\frac{f^2}{f}} = D_f - \{x \mid f^2 = 0\} = \{-2, 0, 2\} - \{2\} = \{-2, 0\}$$

مقدار $\frac{2}{f^2}$ را به ازای عضوهای دامنه اش می‌باییم:

$$\frac{2}{f^2}(-2) = \frac{2}{f^2(-2)} = \frac{2}{4} = \frac{1}{2}$$

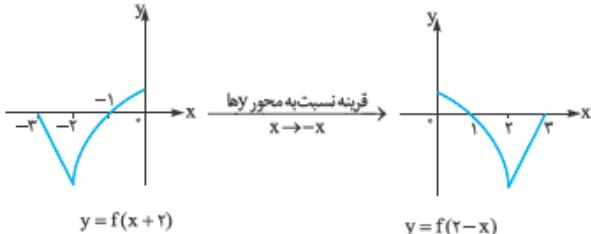
$$\frac{2}{f^2}(0) = \frac{2}{f^2(0)} = \frac{2}{4} = \frac{1}{2}$$

$$\frac{2}{f^2} = \left\{ \left(-2, \frac{1}{2}\right), \left(0, \frac{1}{2}\right) \right\}$$

پس:

دامنه تابع $f(x)$, بازه $[-1, 2]$ است. برای رسم نمودار $f(2-x)$, نمودار $f(x)$ را ۲ واحد به چپ منتقل کرده و سپس نسبت به محور y ها قرینه می‌کنیم:

دامنه تابع $f(2-x)$, بازه $[0, 3]$ است. دامنه y , اشتراک دامنه صورت و مخرج به غیر از $f(2-x) = 0$ است.

$$\begin{aligned} D_y &= (D_f \cap D_{f(2-x)}) - \{x \mid f(2-x) = 0\} \\ &= ([-1, 2] \cap [0, 3]) - \{1, 3\} = [0, 2] - \{1, 3\} = [0, 2] - \{1\} \end{aligned}$$

دامنه تابع را که از اشتراک دامنه تابع 1 و $y = \sqrt{x-1}$ (کپیه ۹۹۳)

$$\begin{cases} \sqrt{x-1} : x-1 \geq 0 \Rightarrow x \geq 1 & \xrightarrow{\text{اشتراک}} x=1 \\ \sqrt{1-x} : 1-x \geq 0 \Rightarrow x \leq 1 \end{cases}$$

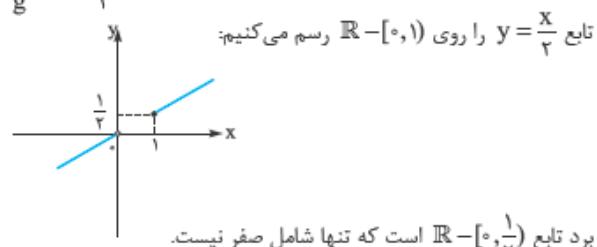
بنابراین f تابعی تک عضوی است. مقدار تابع را در $x=1$ می‌یابیم:
 $x=1, f(1)=\sqrt{-1}+\sqrt{1-1}=0 \Rightarrow (1, 0) \in f \Rightarrow f=\{(1, 0)\}$
 پس f معکوس پذیر است، چون یک به یک است (رد ۱)، همانی نیست.
 چون ورودی و خروجی آن یکسان نیست (رد ۳) و مثبت نیست، چون
 مقدار آن در $x=1$ (دامنه تابع) صفر شده (رد ۴) اما به دلیل این که برد آن تک عضوی است، پس تابعی ثابت است.

دامنه f, g, g و $\mathbb{R}$ است. (کپیه ۹۹۴)

$$\begin{aligned} D_{\frac{f}{g}} &= (D_f \cap D_g) - \{x \mid g(x) = 0\} & \frac{f}{g} \text{ برای سراغ دامنه } \\ &= \mathbb{R} - \{x \mid g(x) = 0\} \Rightarrow [x] = 0 \Rightarrow x \in [0, 1) \end{aligned}$$

$$\frac{f}{g}(x) = \frac{f(x)}{g(x)} = \frac{x[x]}{[x]} = \frac{x}{2} \quad \text{را به دست می‌آوریم:}$$

$$\frac{f}{g}(x) = \frac{x}{2}; \quad x \in [0, 1) \quad \text{پس:}$$

برد تابع $\mathbb{R} - [0, \frac{1}{2}]$ است که تنها شامل صفر نیست.

(کپیه ۹۹۵) $f \cdot g(x)$ را روی دامنه آن محاسبه می‌کنیم.

بنابراین ابتدا دامنه $f \cdot g$ را پیدا می‌کنیم:

$$D_{f \cdot g} = D_f \cap D_g = \{x \mid x \in [-1, 1]\}$$

(دامنه f و g از نامساوی $-1 \leq x \leq 1$ به دست می‌آید.)

$$\begin{cases} f(1) = \frac{1}{2} \\ g(1) = 0 \end{cases} \Rightarrow y = \frac{f(1)}{g(1)} = \frac{\frac{1}{2}}{0} \quad \text{تعريف نمی‌شود:}$$

پس $x=1$ در دامنه تابع قرار ندارد و در نتیجه (۳) و (۴) حذف می‌شوند.
 همچنان $x=-4$ عبارت زیر رادیکال‌ها را منفی می‌کند، پس $x=-4$ هم در دامنه نیست؛ پس (۲) هم رد می‌شود و تمام!

$$\begin{aligned} \sqrt{\frac{x-1}{x-3}} &\geq 0 \Rightarrow \frac{x-1}{x-3} \geq 0 \Rightarrow 0 < x \leq 2 \quad (1) \\ \sqrt{\frac{x-1}{x-3}} &\geq 0 \Rightarrow x \leq 1 \text{ یا } x > 3 \quad (2) \end{aligned}$$

دامنه f از اشتراک دو مجموعه جواب فوق حاصل می‌شود؛ پس با توجه به شکل زیر، دامنه f برابر است با:

$$(1) \quad \boxed{(-1, 1)} \quad (2) \quad \boxed{[3, \infty)} \quad D_f = (0, 1] \cup [3, \infty)$$

راه اول: با توجه به تعریف دامنه تابع $\frac{f}{g}$, داریم:

$$x(x^2 - 1) \geq 0 \Rightarrow x(x-1)(x+1) \geq 0$$

$$\Rightarrow x(x-1)(x+1) \geq 0$$

$$\begin{cases} x = 0 \\ x = 1 \\ x = -1 \end{cases} \Rightarrow \begin{array}{c|ccccc} x & -1 & 0 & 1 \\ \hline - & + & + & - & + \end{array} \quad \text{عبارت} \quad \Rightarrow \text{دامنه} = [-1, 0] \cup [1, +\infty)$$

$$|x| + x \geq 0 \quad (*)$$

از آن جا که $|x| \leq x \leq |x|$ ، بنابراین با توجه به نامساوی سمت چپ یعنی

$$x + |x| \geq 0 \quad \xrightarrow{(*)} \quad \text{دامنه مخرج} = \mathbb{R} \quad \text{داریم:} \quad -|x| \leq x$$

$$|x| + x = 0 \Rightarrow |x| = -x$$

با توجه به تعریف قدر مطلق، تساوی $x = -|x|$ به ازای هر $x \in (-\infty, 0)$ برقرار است.

در نتیجه: $D_f = (\text{نیشهای مخرج}) - (\text{دامنه مخرج}) \cap (\text{دامنه صورت})$

$$\Rightarrow D_f = ((-1, 0] \cup [1, +\infty)) \cap (\mathbb{R}) - ((-\infty, 0])$$

$$\Rightarrow D_f = [1, +\infty)$$

راه دوم: $x=1$ در (۳) و (۴) قرار دارد. با قراردادن $x=1$ در تابع داریم:

$$f(1) = \frac{\sqrt{1(1-1)}}{\sqrt{1+1}} = \frac{0}{\sqrt{2}} = 0$$

چون تابع در $x=1$ مقدار دارد، پس $x=1$ عضو دامنه تابع است. از طرفی $x=0$ در (۳) هست و در (۴) نیست.

$$f(0) = \frac{\sqrt{0(0-1)}}{\sqrt{0+0}} = \frac{0}{\sqrt{0}} = \text{undefined}$$

پس $x=0$ نباید عضو دامنه باشد، پس (۲) صحیح است.

و به همین ترتیب ادامه می‌دهیم. پس تابع $f \cdot g$ برابر است با:

$$f = \{(1, 1), (2, 3), (3, 5), (4, 7), (5, 9)\}$$

$(1, 1) \in f, (1, 1) \in f \Rightarrow (1, 1) \in f \cdot g$ را محاسبه می‌کنیم:

$$(2, 3) \in f, (3, 5) \in f \Rightarrow (2, 5) \in f \cdot g$$

$$(3, 5) \in f, (5, 9) \in f \Rightarrow (3, 9) \in f \cdot g$$

$$f \cdot g = \{(1, 1), (2, 5), (3, 9)\}$$
 بنابراین:

گزینه ۱ می‌توانیم با توجه به نمودارهای ون، توابع f و g را به:

$$f = \{(1, 4), (-1, 2), (3, 1), (5, 1)\}$$
 صورت زوج مرتبی بنویسیم:

$$g = \{(3, -2), (2, 0), (1, 4), (5, 4)\}$$

حالا توابع $f \cdot g$ و $f \cdot g$ را تشکیل می‌دهیم.

تشکیل $f \cdot g$: زوج مرتب زمانی تشکیل می‌شود که خروجی تابع داخلی

عنوانی f با ورودی تابع بیرونی یعنی g برابر باشد:

$$(-1, 2) \in f, (2, 0) \in g \Rightarrow (-1, 0) \in f \cdot g$$

$$(3, 1) \in f, (1, 4) \in g \Rightarrow (3, 4) \in f \cdot g$$

$$(5, 1) \in f, (1, 4) \in g \Rightarrow (5, 4) \in f \cdot g$$

$$\Rightarrow f \cdot g = \{(-1, 0), (3, 4), (5, 4)\}$$

پس تابع $f \cdot g$ سه زوج مرتب دارد.

تشکیل $f \cdot g$: در هیچ حالتی خروجی تابع g و ورودی تابع f یکسان نیست؛

پس این تابع هیچ زوج مرتبی ندارد.

$$(4, 1) \in f \cdot g \Rightarrow g(f(4)) = 1$$
 گزینه ۲

با توجه به تابع g و در نتیجه $g(4) = 1$ است. پس $f(4) = 1$ است.

$$b = 5$$
 از آن جا که $(b, 1) \in g$ است؛ پس:

$$(4, 2) \in f \cdot g \Rightarrow f(g(4)) = 2$$
 همچنان:

با توجه به مقدار b دامنه g به صورت $\{1, 3, a, 5\}$ است. پس برای این که $g(4)$

تعریف شود، باید $a = 4$ باشد پس زوج مرتب (a, b) برابر $(4, 5)$ است.

ضابطه f به صورت $f(x) = x + \sqrt{x}$ گزینه ۳

$$f(a) = a + \sqrt{a}$$

از آن جا که $g(a + \sqrt{a}) = 5$ بنابراین:

حالا به تابع g نگاه می‌کنیم. تنها زوج مرتبی که خروجی ۵ دارد، زوج مرتب

$a + \sqrt{a}, g(a + \sqrt{a}) = 5$ است. پس ورودی باید ۶ باشد. در تساوی بالا ورودی $a + \sqrt{a} = 6$ باتوجه به گذشته است؛ بنابراین:

مشخص است که اگر f و g تابع باشند ۱۰۰۲ گزینه ۴

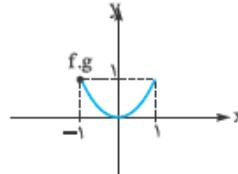
$f \cdot g$ و $f \cdot g$ نیز تابع هستند. اما در مورد $f \cup g$ نمی‌توان نظر

قطعی داد. برای مثال:

$$\begin{cases} f = \{(1, 0)\} \\ g = \{(1, -1)\} \end{cases} \Rightarrow f \cup g = \{(1, 0), (1, -1)\}$$
 تابع نیست:

$$\begin{aligned} f \cdot g(x) &= f(x)g(x) = (1 + \sqrt{1-x^2})(1 - \sqrt{1-x^2}) \\ &= 1 - (1 - x^2) = x^2 \end{aligned}$$

تابع $f \cdot g$ را رسم می‌کنیم:

برد $f \cdot g$ بازه $[0, 1]$ است.

گزینه ۴ با توجه به نمودار، دامنه f بازه $[-1, 3]$ و دامنه g بازه

$[0, 4]$ است. پس دامنه $f + g$ برابر است با:

$$D_{f+g} = D_f \cap D_g = [-1, 3] \cap [0, 4] = [0, 3]$$

حالا به دو تا نمودار توجه کنید. هر دو تا در نقطه $x = 2$ شکسته شده‌اند.

پس دو تا حالت داریم:

۱ بازه $[2, \infty)$: در این فاصله، تابع ثابت $y = 2$ و تابع g ، تابع ثابت

$$(f + g)(x) = f(x) + g(x) = 2 + 0 = 2$$
 است؛ در نتیجه:

۲ بازه $[2, 3]$: در این فاصله هر دو تابع خطی هستند؛ پس مجموع آن‌ها

نیز خطی خواهد بود. در نتیجه فقط در نقاط ابتدا و انتهای بازه، $f + g$ را

می‌یابیم و سپس معادله خط آن را می‌نویسیم. (دققت کنید که با توجه به

$$(g(2) = 2, g(3) = 0, f(2) = 0, f(3) = 0)$$

$$x = 2: (f + g)(2) = f(2) + g(2) = 2 + 0 = 2 \Rightarrow (2, 2) \in f + g$$

$$x = 3: (f + g)(3) = f(3) + g(3) = 0 + 2 = 2 \Rightarrow (3, 2) \in f + g$$

$$\begin{cases} (2, 2) \in f + g \\ (3, 2) \in f + g \end{cases} \Rightarrow y - 2 = \frac{2-2}{3-2}(x-2)$$
 در نتیجه:

$$\Rightarrow y - 2 = 0 \Rightarrow y = 2 \Rightarrow (f + g)(x) = 2$$

پس تابع $f + g$ و در نتیجه نمودار آن به صورت زیر است:

$$(f + g)(x) = 2, x \in [0, 3]$$

ناحیه محصور بین نمودار تابع $f + g$ و محور x همان ناحیه رنگی است،

$$S = 2 \times 3 = 6$$

گزینه ۵ برای به دست آوردن $f \cdot g$ ، از دامنه g شروع می‌کنیم

$$f \cdot g(2) = f(g(2)) = f(1) = 7 \Rightarrow (2, 7) \in f \cdot g$$
 : $\{(2, 3, 4, 6\}$

تعریف نمی‌شود

$$f \cdot g(4) = f(g(4)) = f(-2) = 4 \Rightarrow (4, 4) \in f \cdot g$$

$$f \cdot g(6) = f(g(6)) = f(3) = -5 \Rightarrow (6, -5) \in f \cdot g$$

$$\Rightarrow f \cdot g = \{(2, 7), (4, 4), (6, -5)\}$$

گزینه ۶ اول تابع f را تشکیل می‌دهیم. از آن جا که

$$x = 1: (x, 2x-1) = (1, 1)$$

$$x = 2: (x, 2x-1) = (2, 3)$$

است، داریم:

تابع $f(x)$ را به صورت زیر ساده می‌کنیم:

$$f(x) = \frac{x^2 + 4x + 4}{x^2 + 4x + 4} = \frac{(x+2)^2 + 4}{(x+2)^2 + 1}$$

$$\Rightarrow f(\sqrt{3}-2) = \frac{\sqrt{3}^2 + 4}{\sqrt{3}^2 + 1} = \frac{7}{4} = 2$$

$$\Rightarrow f(f(\sqrt{3}-2)) = f(2)$$

$$f(2) = \frac{4^2 + 4}{4^2 + 1} = \frac{21}{17}$$

با محاسبه (2) به مقصود می‌رسیم:

اول (2) را به دست بیاوریم:

$$g(\sqrt{2}) = \frac{\sqrt{2}}{1-\sqrt{2}} \times \frac{1+\sqrt{2}}{1+\sqrt{2}} = -(2+\sqrt{2})$$

$$f(-\frac{1}{2}g(\sqrt{2})) = f(1 + \frac{\sqrt{2}}{2}) = 4(1 + \frac{\sqrt{2}}{2})^2 - 2[1 + \frac{\sqrt{2}}{2}]$$

بین 2 و 3

$$= 4(\frac{3}{2} + \sqrt{2}) - 2 = 4(1 + \sqrt{2})$$

برای محاسبه (3) $f(f(3))$ یا همان (fof) اول باید

مقدار $f(3)$ را بیابیم. برای محاسبه $f(3)$ باید از نیم خط سمت راستی نمودار تابع، کمک بگیریم. اگر این خط را L بنامیم، آن‌گاه:

$$\begin{cases} (-1, 2) \in L \\ (0, 1) \in L \end{cases} \Rightarrow L \text{ معادله: } y-1 = \frac{2-1}{-1-0}(x-0)$$

$$\Rightarrow y-1 = -x \Rightarrow y = 1-x \Rightarrow f(3) = 1-3 = -2$$

$f(f(3)) = f(-2)$ در نتیجه:

$f(f(3)) = f(-2) = 0$ با توجه به شکل، $0 = -2$ در نتیجه:

با استفاده از ضابطه $f(f(x))$ را تشکیل می‌دهیم:

$$f(x) = 2 - |x-2| \Rightarrow f(f(x)) = f(2 - |x-2|)$$

$$\Rightarrow 2 - |\cancel{x} - \cancel{2}| = 2 - |-x-2|$$

از آن جا که $|x-2| = f(x)$ ، بنابراین: $-u = |u|$

$$f(g(x)) = g(\frac{2x-1}{x+1})$$

راه اول: با توجه به ضابطه f

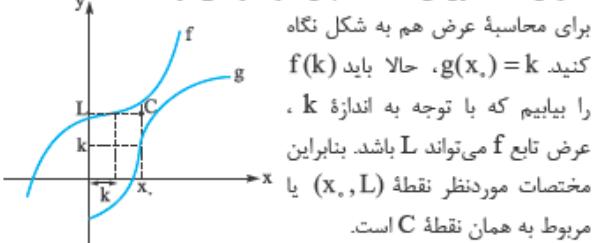
پس در تابع g هر جا x دیدیم باید به جای آن $\frac{2x-1}{x+1}$ قرار دهیم:

$$\Rightarrow g(f(x)) = \frac{\frac{2x-1}{x+1} + 2}{2 - \frac{2x-1}{x+1}} = \frac{\frac{4x-2}{x+1} + 2}{\frac{2(x+1)-2x+1}{x+1}}$$

$$= \frac{\frac{4x-2+2x+2}{x+1}}{\frac{2x+2-2x+1}{x+1}} = \frac{\frac{6x}{x+1}}{\frac{1}{x+1}} = \frac{6x}{1} = 6x$$

- ۱۰۳ چون مختصات نقطه مربوط به $(x_0, f(x_0))$ را خواسته،

بنابراین حتماً طول آن x_0 است، پس A و B رد می‌شوند.

برای محاسبه عرض هم به شکل نگاه کنید. $f(x_0) = k$. حالا باید k را باید که با توجه به اندازه L عرض تابع f می‌تواند باشد. بنابراین مختصات موردنظر نقطه $(x_0, f(x_0))$ یا مربوط به همان نقطه C است.

- ۱۰۴ چون محاسبه $((f \circ f)(5))$ باید $f(f(5))$ را محاسبه کنیم. برای

محاسبه $f(5)$ ، چون $5 > 3$ است، باید از ضابطه بالا استفاده کنیم:

$$f(x) = x - \sqrt{x+4} \Rightarrow f(5) = 5 - \sqrt{5+4} = 5-3 = 2$$

$$\Rightarrow f(f(5)) = f(2)$$

حالا برای محاسبه (2) باید از ضابطه پایین استفاده کنیم:

: $2 < 3$

$$f(x) = 2x+3 \Rightarrow f(2) = 2(2)+3 = 7 \Rightarrow f(f(5)) = 7$$

محاسبه $f(1)$: برای محاسبه $f(1)$ از ضابطه پایین استفاده می‌کنیم:

$$f(1) = 2(1)+3 = 5 \Rightarrow f(f(1)) = f(5)$$

$f(5) = 2$ را هم که در قسمت قبل حساب کردیم:

$$\Rightarrow f(f(1)) = 2$$

در نتیجه حاصل عبارت خواسته شده برابر است با:

$$f(f(5)) + f(f(1)) = 7 + 2 = 9$$

- ۱۰۵ اول با استفاده از اتحاد مربع کامل، ضابطه g را به صورت

ساده‌تر می‌نویسیم:

با استفاده از ضابطه‌های $|x| = x$ و $f(x) = (x+1)^2$ و $g(x) = (x+1)^2 - 4$ توابع gof را تشکیل داده و مقادیر خواسته شده را محاسبه می‌کنیم:

$$(1) f(g(x)) = f((x+1)^2) = |(x+1)|$$

چون عبارت $|x+1|$ همواره نامنفی است، بنابراین:

$$f(g(x)) = (x+1)^2 \Rightarrow f(g(1-\sqrt{2})) = (1-\sqrt{2}+1)^2$$

$$= (2-\sqrt{2})^2 = 2^2 + (\sqrt{2})^2 - 4\sqrt{2} = 4+2-4\sqrt{2} = 6-4\sqrt{2}$$

$$(2) g(f(x)) = g(|x|) = (|x|+1)^2$$

$$\Rightarrow g(f(1-\sqrt{2})) = (|\cancel{1}-\cancel{\sqrt{2}}|+1)^2$$

$$= (-1-\sqrt{2}+1)^2 = (-1+\sqrt{2}+1)^2 = (\sqrt{2})^2 = 2$$

در نتیجه مقدار خواسته شده برابر است با:

$$fog(1-\sqrt{2}) - gof(1-\sqrt{2}) = 6-4\sqrt{2}-2 = 4-4\sqrt{2} = 4(1-\sqrt{2})$$

- ۱۰۶ برای به دست آوردن (2) x را 4 در نظر می‌گیریم:

$$g(\sqrt{4}) = g(2) = \frac{2(4)-1}{4+3} = 1$$

حالا نوبت $f(g(2))$ است: $f(g(2)) = f(1) = 1^2 + 1 - 1 = 1$

ابتدا باید $f(x)$ را پیدا کنیم. برای این کار از تغییر

متغیر $x\sqrt{x}+1=t$ استفاده می‌کنیم:

$$x(x^{\frac{1}{2}}+2\sqrt{x})=x\sqrt{x}(x\sqrt{x}+2) \xrightarrow{x\sqrt{x}+1=t}$$

از فاکتور می‌گیریم

$$=(t-1)(t+1)=t^2-1 \Rightarrow f(t)=t^2-1$$

$$\Rightarrow f(x)=x^2-1 \xrightarrow{x=\sqrt{x}} f(\sqrt{x})=2$$

راه اول: با توجه به ضابطه $f(x)=x-\frac{1}{x}$ ۱۰۲۴

$$f(g(x))=f(x-\frac{1}{x}) \quad \text{چون } ۴$$

$$f(x-\frac{1}{x})=x^2+\frac{1}{x^2}-4 \quad (*)$$

خب، تابع داخلی را داریم، پس آن را برابر t قرار می‌دهیم:
اما تنها کردن x کار آسانی به نظر نمی‌رسد؛ پس از اتحادها برای محاسبه تابع f استفاده می‌کنیم. نگاه کنید:

$$x^2+\frac{1}{x^2}=(x-\frac{1}{x})^2+2 \xrightarrow{(*)} f(x-\frac{1}{x})=(x-\frac{1}{x})^2+2-4$$

$$\Rightarrow f(x-\frac{1}{x})=(x-\frac{1}{x})^2-2$$

$$\xrightarrow{x-\frac{1}{x}=t} f(t)=t^2-2 \Rightarrow f(x)=x^2-2$$

راه دوم: مقدار دلخواه $x=1$ را در تساوی بالا قرار می‌دهیم:
 $f(1)=1+1-4=-2 \Rightarrow f(1)=-2$

تنها گزینه‌ای که به ازای $x=0$ مقدار -2 دارد ۱۰۲۵ است.

برای یافتن $(g \circ f)(x)$ در تابع fog قرار می‌دهیم ۱۰۲۵

$$f(g(x))=\frac{x^2+2}{x^2+1} \Rightarrow f(g(1))=\frac{1+2}{1+1}=\frac{3}{2} \Rightarrow f(g(1))=\frac{3}{2} \quad (*)$$

حالا در ضابطه $g(x)=\frac{x+1}{x-1}$ ، به جای x $g(1)$ بذابه:

$$f(g(1))=\frac{g(1)+1}{g(1)-1} \xrightarrow{(*)} \frac{3}{2}=\frac{g(1)+1}{g(1)-1}$$

$$\Rightarrow 3g(1)-3=2g(1)+2 \Rightarrow g(1)=5$$

شکل داده شده، مربوط به تابع gof است. با توجه به

$$gof(x)=2x \Rightarrow g(f(x))=2x \quad (*)$$

شکل داریم: از آن جا که $g(x)=3x+4$ ، به جای x $g(f(x))=3f(x)+4$ بذابه:

$$3f(x)+4=2x \quad \text{است؛ پس:}$$

حالا برای بررسی $f(5)$ ، در این تساوی $x=5$ قرار می‌دهیم:

$$3f(5)+4=2(5) \Rightarrow 3f(5)=6 \Rightarrow f(5)=2$$

وقتی عرض از مبدأ تابع fog برابر ۲ باشد، یعنی

$f(g(5))=2$ است. $f(g(5))=2$ در نظر می‌گیریم:

$$f(g(5))=2 \xrightarrow{g(5)=a} f(a)=2 \Rightarrow \frac{a+3}{a+1}=2$$

$$\Rightarrow a+3=2a+2 \Rightarrow a=1 \Rightarrow g(5)=1$$

راه اول: با فرض $t=x-3$ ، ضابطه $f(x)$ را می‌باییم:

$$x-3=t \Rightarrow x=t+3$$

در تساوی داده شده به جای x $t+3$ قرار می‌دهیم:

$$f(x-3)=x^2-4x+5 \Rightarrow f(t)=(t+3)^2-4(t+3)+5$$

$$\Rightarrow f(t)=t^2+6t+9-4t-12+5 \Rightarrow f(t)=t^2+2t+2$$

حالا برای محاسبه $f(-x)$ به جای t در تساوی بالا $1-x$ قرار می‌دهیم:

$$f(1-x)=(1-x)^2+2(1-x)+2$$

$$\Rightarrow f(1-x)=x^2-2x+1+2-2x+2$$

$$\Rightarrow f(1-x)=x^2-4x+5$$

راه دوم: می‌توانیم میانبر هم بزنیم. اگر در ضابطه $f(1-x)$ به جای x $4-x$ قرار دهیم، ضابطه $f(1-x)$ به ساخته می‌شود.

$$4-x \quad \text{پس با توجه به تساوی } f(x-3)=x^2-4x+5$$

$$f(4-x-3)=(4-x)^2-4(4-x)+5 \quad \text{قرار می‌دهیم:}$$

$$\Rightarrow f(1-x)=16+x^2-8x-16+4x+5$$

$$\Rightarrow f(1-x)=x^2-4x+5$$

راه اول: تابع fog و تابع درونی g را داریم. نگاه کن!

$$\begin{cases} (fog)(x)=f(g(x))=4(x^2-4x+5) \\ g(x)=2x-3 \end{cases}$$

$$\Rightarrow f(2x-3)=4(x^2-4x+5) \quad (*)$$

چون تابع درونی را داریم، با فرض $g(x)=2x-3$ داریم:

$$2x-3=t \Rightarrow x=\frac{t+3}{2}$$

با قراردادن این تساوی در $(*)$ ، $f(x)$ را می‌باییم:

$$\Rightarrow f(t)=4((\frac{t+3}{2})^2-4(\frac{t+3}{2})+5)$$

$$=4(\frac{t^2+6t+9}{4}-2t-\frac{-6+5}{-1})=t^2+6t+9-8t-4$$

$$\Rightarrow f(t)=t^2-2t+5 \Rightarrow f(x)=x^2-2x+5$$

راه دوم: مقداردهی می‌کنیم:

$$f(g(x))=4(x^2-4x+5) \Rightarrow f(2x-3)=4(x^2-4x+5)$$

با قراردادن مقدار دلخواه $x=0$ در این تساوی داریم:

حالا در گزینه‌ها که ضابطه f هستند، $x=-3$ قرار می‌دهیم؛ هر کدام

شد جواب است که تنها ۱۰۲۶ این مقدار را می‌دهد. لینامه،

$$x^2-2x+5 \xrightarrow{x=-3} (-3)^2-2(-3)+5=20$$

ابتدا از $f(g(x))$ ، f و g را پیدا می‌کنیم. برای این کار

x را بر حسب t به دست می‌آوریم:

$$g(x)=\sqrt[3]{x-1}=t \Rightarrow x-1=t^3 \Rightarrow x=t^3+1$$

بر حسب t را در $f(g(x))$ جای گذاری می‌کنیم تا $f(t)$ حاصل شود:

$$f(g(x))=f(t)=t^2+1+|t^3+1| \Rightarrow f(x)=x^2+1+|x^3+1|$$

$$\Rightarrow g(f(1))=g(1^2+1+|1^3+1|)=g(4)=\sqrt[3]{4}$$

$f(x) = 0$ برای حل معادله $f(g(x)) = 0$ اول معادله $f(x) = 0$ را حل می‌کنیم: ۱۰۳۱

$$f(x) = 0 \Rightarrow x^2 - 8x + 12 = 0 \Rightarrow (x-2)(x-6) = 0$$

$$\Rightarrow f(x) = 0 \Rightarrow x = 2, x = 6$$

$$f(g(x)) = 0 \Rightarrow \begin{cases} g(x) = 2 \\ g(x) = 6 \end{cases}$$

حالا به جای x ها، $g(x)$ قرار می‌دهیم:

چون g دو ضابطه‌ای است، پس هر دو ضابطه g را یک بار برابر ۲ و یک بار برابر ۶ قرار می‌دهیم و جواب‌های حاصل را با توجه به شرط ضابطه می‌پذیریم.

$$g(x) = 2 \Rightarrow \begin{cases} x^2 + x = 2 \Rightarrow x^2 + x - 2 = 0 \\ \Rightarrow x = 1, -2 \xrightarrow{x \geq 0} x = 1 \checkmark \\ 2x + 3 = 2 \Rightarrow 2x = -1 \Rightarrow x = -\frac{1}{2} \\ \xrightarrow{x < 0} x = -\frac{1}{2} \checkmark \end{cases}$$

$$g(x) = 6 \Rightarrow \begin{cases} x^2 + x = 6 \Rightarrow x^2 + x - 6 = 0 \\ \Rightarrow (x+3)(x-2) = 0 \\ \Rightarrow x = -3, 2 \xrightarrow{x \geq 0} x = 2 \checkmark \\ 2x + 3 = 6 \Rightarrow 2x = 3 \Rightarrow x = \frac{3}{2} \xrightarrow{x < 0} \text{غیرق} \end{cases}$$

پس معادله سه جواب ۱، $x = -\frac{1}{2}$ و $x = 2$ دارد و مجموع آن‌ها برابر $\frac{5}{2}$ است.

۱۰۳۲ ابتدا ضابطه تابع gof را بدون ساده کردن آن می‌باییم:

(برای این که از بابت دامنه مشکلی نداشته باشیم).

$$gof(x) = g(f(x)) = g(\sqrt{1-x^2}) \Rightarrow gof(x) = (\sqrt{1-x^2})^2 + 1$$

پس معادله خواسته شده به صورت زیر نوشته می‌شود:

$$gof(x) = x^2 + 2x \Rightarrow (\sqrt{1-x^2})^2 + 1 = x^2 + 2x \quad (*)$$

حالا می‌توانیم معادله را مرتب کنیم:

$$\Rightarrow 1 - x^2 + 1 = x^2 + 2x \Rightarrow 2x^2 + 2x - 2 = 0$$

$$\Rightarrow x = \frac{-b \pm \sqrt{\Delta}}{2a} = \frac{-3 \pm \sqrt{9+16}}{2(2)} = \frac{-3 \pm 5}{4}$$

$$\Rightarrow \begin{cases} x = \frac{-3+5}{4} = \frac{1}{2} \checkmark \\ x = \frac{-3-5}{4} = -2 \end{cases}$$

در معادله $(*)$ ، عبارت زیر رادیکال منفی می‌شود. *

۱۰۳۳ چون f و g چندجمله‌ای هستند و fof و $g(2x+3)$

خطی شده، پس fof و g توابعی خطی هستند. پس می‌توانیم تابع f و g را به صورت $f(x) = ax + b$ و $g(x) = cx + d$ در نظر بگیریم. حالا با توجه به اطلاعات مسئله داریم:

$$f(f(x)) = f(ax+b) = a(ax+b) + b = a^2x + ab + b$$

۱۰۲۸ با داشتن $f(x) = \frac{x^2+1}{x}$ ، $f(x) = \frac{x^2+1}{x}$ تساوی $f(x) = \frac{x^2+1}{x}$ تشکیل می‌دهیم:

$$\begin{aligned} \triangleright fog(x) &= f(g(x)) = \frac{g^2(x)+1}{g(x)} \\ \triangleright (f+g)(x) &= f(x)+g(x) = \frac{x^2+1}{x} + g(x) = \frac{x^2+1+xg(x)}{x} \end{aligned}$$

$$fog(x) = (f+g)(x) \Rightarrow \frac{g^2(x)+1}{g(x)} = \frac{x^2+1+xg(x)}{x}$$

$$xg^2(x) + x = x^2 g(x) + g(x) + xg^2(x)$$

$$\Rightarrow g(x)(1+x^2) = x \Rightarrow g(x) = \frac{x}{x^2+1}$$

۱۰۲۹ ضابطه f و ضابطه تابع بیرونی f را داریم. پس به کمک

$$f(x) = x^2 - x - 2 \Rightarrow f(g(x)) = g^2(x) - g(x) - 2$$

از آن جا که $f(g(x)) = x^2 + x - 2$ ، بنابراین:

$$g^2(x) - g(x) - 2 = x^2 + x - 2 \Rightarrow g^2(x) - g(x) = x^2 + x$$

حالا برای این که تابع g را باییم از مربع کامل کردن استفاده می‌کنیم:

$$\Rightarrow (g(x) - \frac{1}{2})^2 - \frac{1}{4} = (x + \frac{1}{2})^2 - \frac{1}{4}$$

$$\Rightarrow (g(x) - \frac{1}{2})^2 = (x + \frac{1}{2})^2 \Rightarrow g(x) - \frac{1}{2} = \pm(x + \frac{1}{2})$$

$$\Rightarrow \begin{cases} g(x) - \frac{1}{2} = x + \frac{1}{2} \Rightarrow g(x) = x + 1 \\ g(x) - \frac{1}{2} = -x - \frac{1}{2} \Rightarrow g(x) = -x \end{cases}$$

حالا با هر کدام از ضابطه‌ها، تابع g را تشکیل می‌دهیم.
هر کدام در گزینه‌ها بود جواب است:

$$\Rightarrow \begin{cases} (f+g)(x) = (x^2 - x - 2) + (x+1) = x^2 - 1 \\ (f+g)(x) = (x^2 - x - 2) + (-x) = x^2 - 2x - 2 \end{cases}$$

که عبارت $-1 - x^2$ در گزینه‌ها هست.

۱۰۳۰ نقاط تقاطع f و g با محور x یعنی جاهای که

$f(g(x)) = 0$ می‌شود. برای حل این معادله، اول معادله $f(x) = 0$ را حل می‌کنیم، سپس به جای x ها، $g(x)$ قرار می‌دهیم خوشبختانه طراح به ما گفته f در دو نقطه به طول های 6 و $\frac{1}{4}$ محور x ها را قطع می‌کند. در نتیجه:

$$f(x) = 0 \Rightarrow x = 6, x = -\frac{1}{4}$$

حالا با جایگذاری $g(x)$ به جای x ها داریم:

$$f(g(x)) = 0 \Rightarrow g(x) = 6, g(x) = -\frac{1}{4}$$

از آن جا که $g(x) = x - \sqrt{x}$ ، بنابراین:

$$\begin{cases} x - \sqrt{x} = 6 \\ x - \sqrt{x} = -\frac{1}{4} \end{cases}$$

حالا دو ترکیب داریم. یا معادلات را حل کنیم که x و $\sqrt{x}$ کن باشیم یا از گزینه‌ها کمک بگیریم که ایول همیشه $x = 4$ ریشه هیچ‌کدام از معادلات بالا نیست؛

پس جواب نیست. در نتیجه ۱۰۳۱ و ۱۰۲۸ حذف می‌شوند و قلامن!

ریاضی تجربی جامع نوبت دیم

از تعریف دامنه $f \circ f$ استفاده کنیم: ۱۰۳۶

$$D_{f \circ f} = \{x \in D_f \mid f(x) \in D_f\}$$

با توجه به ضابطه f ، پس:

$$f(x) \in D_f \Rightarrow \sqrt{x-1} \geq 1$$

$$\xrightarrow{\text{به توان ۲}} x-1 \geq 1 \Rightarrow x \geq 2$$

$$\Rightarrow D_{f \circ f} = \{x \geq 2 \mid x \geq 2\} = [2, +\infty)$$

از تعریف دامنه $f \circ g$ استفاده می‌کنیم: ۱۰۳۷

$$D_{f \circ g} = \{x \in D_g \mid g(x) \in D_f\}$$

برای این کار، دامنه f و g را محاسبه می‌کنیم:

$$\triangleright f(x) = \frac{x+1}{x-2} \Rightarrow D_f = \mathbb{R} - \{2\}$$

$$\triangleright g(x) = \sqrt{x^2 + 3x} = \sqrt{x(x+3)}$$

$$\Rightarrow D_g = (-\infty, -3] \cup [0, +\infty)$$

$$D_{f \circ g} = \{x \in (-\infty, -3] \cup [0, +\infty) \mid \sqrt{x^2 + 3x} \in \mathbb{R} - \{2\}\}$$

با توجه به این که باید $\sqrt{x^2 + 3x} \neq 2$ باشد، پس داریم:

$$\xrightarrow{\text{به توان ۲}} x^2 + 3x \neq 4 \Rightarrow x^2 + 3x - 4 \neq 0$$

$$\Rightarrow x \neq 1, x \neq -4$$

$$D_{f \circ g} = (-\infty, -3] \cup [0, +\infty) - \{-4, 1\}$$

بنابراین این دامنه شامل اعداد صحیح $\{-4, -2, -1, 0\}$ نمی‌شود.

تابع $f \circ g$ را تشکیل می‌دهیم: ۱۰۳۸

$$f \circ g(x) = f(g(x)) = \sqrt{1-g(x)} = \sqrt{1-\sqrt{|x|-1}}$$

دامنه تابع، اشتراک مجموعه‌جواب نامعادلهای $|x| - 1 \geq 0$ و $1 - \sqrt{|x|-1} \geq 0$ است:

$$\triangleright |x| - 1 \geq 0 \Rightarrow |x| \geq 1 \Rightarrow x \geq 1 \quad (1)$$

$$\triangleright \sqrt{|x|-1} \leq 1 \Rightarrow |x| - 1 \leq 1 \Rightarrow |x| \leq 2 \Rightarrow x < 2 \quad (2)$$

$$\xrightarrow{(1) \cap (2)} 1 \leq x < 2$$

اول دامنه دو تابع f و g را محاسبه می‌کنیم، در تابع

گویای f از آن جا که مخرج صفر نمی‌شود، بنابراین دامنه تابع f برای $\mathbb{R}$ است.

از طرفی برای محاسبه دامنه g ، عبارت زیر را دیگر کمال را برابر صفر قرار می‌دهیم:

$$x - x^2 \geq 0 \xrightarrow{x(1-x) \geq 0} x(1-x) \leq 0 \Rightarrow 0 \leq x \leq 1$$

حالا با کمک تعریف، دامنه تابع $g \circ f$ را محاسبه می‌کنیم:

$$D_{g \circ f} = \{x \in D_f, f(x) \in D_g\} = \{x \in \mathbb{R}, 0 \leq \frac{1-x^2}{1+x^2} \leq 1\} \quad (*)$$

برای حل نامعادلات مضاعف ۱، چون مخرج مثبت است،

طرفین را در $1+x^2$ ضرب می‌کنیم:

$$\xrightarrow{x(1+x^2)} (0 \leq \frac{1-x^2}{1+x^2} \leq 1) \Rightarrow \underbrace{0 \leq 1-x^2}_{(1)} \leq 1+x^2$$

از آن جا که $f(f(x)) = 4x + 3$ است، بنابراین:

$$a^2 x + ab + b = 4x + 3 \Rightarrow \begin{cases} a^2 = 4 \\ ab + b = 3 \end{cases}$$

$$\Rightarrow \begin{cases} a = \pm 2 \quad (*) \\ ab + b = 3 \end{cases}$$

$$\Rightarrow \begin{cases} a = 2 \Rightarrow 2b + b = 3 \\ a = -2 \Rightarrow -2b + b = 3 \end{cases} \Rightarrow \begin{cases} b = 1 \\ b = -3 \end{cases}$$

$$\therefore f(x) = -2x - 3 \text{ یا } f(x) = 2x + 1$$

حالا برای ضابطه دوم داریم:

$$g(2x+3) = 2x-2 \Rightarrow c(2x+3) + d = 2x-2$$

$$\Rightarrow 2cx + 3c + d = 2x - 2$$

$$\Rightarrow \begin{cases} 2c = 2 \Rightarrow c = \frac{1}{2} \quad (***) \\ 3c + d = -2 \xrightarrow{(***)} \frac{1}{2} + d = -2 \Rightarrow d = -\frac{13}{2} \end{cases}$$

حالا برای محاسبه $(g \circ f)(-1)$ از هر کدام از ضابطه‌های

استفاده کنیم فرقی نمی‌کند، چون (-1) برای هر دو ضابطه f برابر -1 است:

$$g(f(-1)) = g(-1) = \frac{3}{2}(-1) - \frac{13}{2} = -\frac{16}{2} = -8 \quad \text{پس:}$$

۱۰۳۴ ۳۷۵: ابتدا باید ضابطه تابع f را بیابیم، برای این کار در تساوی

داده شده یعنی $(*)$ داریم: $3f(2-x) - 2f(2+x) = -15x + 5$ به جای x

مقدار x قرار می‌دهیم (به خاطر این که در داخل پرانتزها، عبارت‌های مشابهی داریم و فقط x ها قرینه هم هستند).

$$x \Rightarrow -x \xrightarrow{(*)} 3f(2+x) - 2f(2-x) = 15x + 5 \quad (***)$$

حالا با توجه به $(*)$ و $(**)$ از روش حدفی یکی از عبارات $f(2+x)$ یا $f(2-x)$ را حذف کرده و مقدار دیگری را محاسبه می‌کنیم.

$$\begin{cases} 3f(2-x) - 2f(2+x) = -15x + 5 \\ 3f(2+x) - 2f(2-x) = 15x + 5 \end{cases} \quad \text{داریم:}$$

$$\xrightarrow{x \cancel{x}} \begin{cases} 9f(2-x) - 6f(2+x) = -45x + 15 \\ 6f(2+x) - 4f(2-x) = 30x + 10 \end{cases}$$

$$\xrightarrow{x \cancel{x}} 5f(2-x) = -15x + 25 \Rightarrow f(2-x) = -3x + 5$$

حالا با فرض $t = 2-x$ داریم: $f(t) = -3t + 5$

$$2-x = t \Rightarrow x = 2-t \xrightarrow{f(2-x) = -3x + 5} f(t) = -3(2-t) + 5$$

$$\Rightarrow f(t) = 3t - 1 \Rightarrow f(x) = 3x - 1$$

پس معادله $x^2 = f(x)$ به صورت زیر نوشته می‌شود:

$$x^2 = 3x - 1 \Rightarrow x^2 - 3x + 1 = 0 \xrightarrow{\Delta > 0}$$

دو ریشه دارد

$$x_1 = \frac{3+\sqrt{8}}{2} = \frac{3+2\sqrt{2}}{2} = \frac{3+2\sqrt{2}}{2}$$

$$x_2 = \frac{3-\sqrt{8}}{2} = \frac{3-2\sqrt{2}}{2} = \frac{3-2\sqrt{2}}{2}$$

۱۰۳۵ ۳۷۶: از تغییر متغیر $z = \cot x$ استفاده می‌کنیم و

$$(\cot x = \frac{1}{\tan x}) \quad \text{را بر حسب } \cot x \text{ می‌نویسیم:}$$

$$\frac{\sin x}{\cos^2 x} = \frac{\sin x}{\cos x} \times \frac{1}{\cos x} = \tan x (1 + \tan^2 x)$$

$$= \frac{1}{\cot x} (1 + \frac{1}{\cot^2 x}) = \frac{\cot^2 x + 1}{\cot x} = \frac{x^2 + 1}{x}$$

گزینه ۱-۱۰۴۲ اول دامنه تابع $f + g$ و $f \cdot g$ را محاسبه می‌کنیم:

$$D_f : -x^2 \geq 0 \Rightarrow x^2 \leq 1 \Rightarrow -1 \leq x \leq 1$$

$$D_g : x \geq 0$$

$$D_{f+g} = D_f \cap D_g = (-1 \leq x \leq 1) \cap (x \geq 0) = (0 \leq x \leq 1)$$

حالا دامنه تابع $(f+g)$ را با کمک تعریف می‌بایسیم:

$$D_{(f+g)\text{of}} = \{x \in D_f, f(x) \in D_{f+g}\}$$

$$= \{-1 \leq x \leq 1, 0 \leq \sqrt{1-x^2} \leq 1\}$$

برقرار است

$$= \{-1 \leq x \leq 1, \sqrt{1-x^2} \leq 1 \xrightarrow{\text{پهلوان}} 1-x^2 \leq 1 \Rightarrow x^2 \geq 0\}$$

برقرار است

$$\Rightarrow D_{(f+g)\text{of}} = \{-1 \leq x \leq 1\} = [-1, 1]$$

گزینه ۱-۱۰۴۳ تابع f را بازنویسی می‌کنیم:

$$f(x) = \begin{cases} x - |x-1| & x > 1 \\ x^2 & x < 1 \end{cases} \Rightarrow \begin{cases} x - x + 1 = 1 & x > 1 \\ x^2 & x < 1 \end{cases}$$

دامنه تابع f $\mathbb{R} - \{1\}$ است.

$$D_{f\text{of}} = \{x \in D_f \mid f(x) \in D_f\}$$

: $f\text{of}$ طبق تعریف دامنه

$$= \{\mathbb{R} - \{1\} \mid f(x) \in \mathbb{R} - \{1\}\}$$

(*)

$$(*) : f(x) \in \mathbb{R} - \{1\} \Rightarrow f(x) \neq 1$$

چون ضایعه اول 1 است، پس $x > 1$ حذف می‌شود. در ضایعه دوم باید $x^2 \neq 1$ باشد و این برای $-1 < x < 1$ اتفاق می‌افتد که $x = 1$ در دامنه نیست؛ بنابراین دامنه $f\text{of}$ برابر $\{x \mid -1 < x < 1\}$ است که شامل تمام اعداد صحیح منفی به جزء $x = -1$ است.

گزینه ۱-۱۰۴۴ با توجه به نمودارها:

$$D_f : [-2, +\infty), D_g : [-4, +\infty)$$

$$D_{f\text{og}} = \{x \in D_g \mid g(x) \in D_f\}$$

$$= \{x \in [-4, +\infty) \mid \underbrace{-\frac{1}{2}x - 1}_{g(x)} \in [-2, +\infty)\}$$

(*)

پس برای یافتن مجموعه جواب (*) باید معادله تابع $(g(x))$ را پیدا کنیم:

$$A(-4, 1), B(0, -1) \Rightarrow g(x) = -\frac{1}{2}x - 1$$

$$\Rightarrow D_{f\text{og}} = \{x \in [-4, +\infty) \mid -\frac{1}{2}x - 1 \geq -2\}$$

$$= \{x \in [-4, +\infty) \mid x \leq 2\} = [-4, 2]$$

که شامل ۷ عدد صحیح است.

گزینه ۱-۱۰۴۵ با توجه به این که $[x] = f(x)$ داریم:

$$f(x - f(x)) = f(x - [x])$$

حالا در تابع f به جای x $x - [x]$ قرار می‌دهیم:

$$\Rightarrow f(x - [x]) = [x - [x]]$$

چون $[x]$ عددی صحیح است، می‌تواند از داخل جزو صحیح بزرگتر،

$f(x - [x]) = [x - [x]] = 0$ بیرون بیاید؛ پس:

$$\Rightarrow \begin{cases} 1-x^2 \geq 0 \Rightarrow x^2 \leq 1 \Rightarrow -1 \leq x \leq 1 \\ 1-x^2 \leq 1+x^2 \Rightarrow 2x^2 \geq 0 \Rightarrow x^2 \geq 0 \end{cases}$$

همواره برقرار است

$$\Rightarrow -1 \leq x \leq 1$$

بنابراین با توجه به (*) داریم:

گزینه ۱-۱۰۴۶ راه اول: دامنه هر یک از توابع f و g را می‌بایسیم:

$$D_f : 2-x \geq 0 \Rightarrow x \leq 2$$

$$D_g : x^2 - 15x > 0 \Rightarrow x(x-15) > 0 \Rightarrow x < 0 \text{ یا } x > 15$$

دقت کنید که مبنای لگاریتم برابر 15 است.

حالا با کمک تعریف دامنه $f\text{og}$ را محاسبه می‌کنیم:

$$D_{f\text{og}} = \{x \in D_g, g(x) \in D_f\}$$

$$= \{x < 0 \text{ یا } x > 15, \log(x^2 - 15x) \leq 2\} \quad (*)$$

برای حل نامعادله $2 \leq \log(x^2 - 15x)$ داریم:

$$x^2 - 15x \leq 10^2 \Rightarrow x^2 - 15x - 100 \leq 0$$

$$\Rightarrow (x-20)(x+5) \leq 0 \Rightarrow -5 \leq x \leq 20$$

بنابراین با توجه به (*) داریم:

$$\Rightarrow D_{f\text{og}} = [-5, 20]$$

گزینه ۱-۱۰۴۷ راه دوم: می‌توانیم ابتدا تابع $f\text{og}$ را تشکیل دهیم و بعد دامنه $f\text{og}$ را بیابیم:

$$(f\text{og})(x) = f(g(x)) = f(\log(x^2 - 15x)) = \sqrt{2 - \log(x^2 - 15x)}$$

حالا دامنه این تابع را محاسبه می‌کنیم:

$$(1) \log(x^2 - 15x) : x^2 - 15x > 0 \Rightarrow x(x-15) > 0$$

$$\Rightarrow x < 0 \text{ یا } x > 15$$

$$(2) \sqrt{2 - \log(x^2 - 15x)} : 2 - \log(x^2 - 15x) > 0$$

$$\Rightarrow \log(x^2 - 15x) \leq 2 \Rightarrow x^2 - 15x \leq 100 \Rightarrow -5 \leq x \leq 20$$

با اشتراک (1) و (2) دامنه $f\text{og}$ برابر $[-5, 20]$ خواهد بود.

گزینه ۱-۱۰۴۸ راه سوم: می‌توانید از عددگذاری هم استفاده کنید.

گزینه ۱-۱۰۴۹ دامنه تابع g برابر $\mathbb{R}$ است. برای محاسبه دامنه f هم باید

عبارت زیر را بزرگتر از صفر قرار دهیم (به قاطر این که تو مفهوم مساوی

$$-x^2 + x + 2 > 0 \xrightarrow{x \leftarrow -1} x^2 - x - 2 < 0$$

$$\Rightarrow (x-2)(x+1) < 0 \Rightarrow -1 < x < 2$$

پس طبق تعریف، دامنه تابع $f\text{og}$ برابر است با:

$$D_{f\text{og}} = \{x \in D_g, g(x) \in D_f\} = \{x \in \mathbb{R}, -1 < (\frac{1}{4})^x < 2\}$$

تابع نمایی $y = a^x$ همواره مثبت است؛ پس نامعادله $(\frac{1}{4})^x < -1$ همواره برقرار است. برای حل نامعادله $2 < (\frac{1}{4})^x$ به صورت زیر عمل می‌کنیم:

$$(\frac{1}{4})^x < 2 \Rightarrow (2^{-2})^x < 2 \Rightarrow 2^{-2x} < 2 \Rightarrow -2x < 1$$

$$\xrightarrow{x \leftarrow -1} 2x > -1 \Rightarrow x > -\frac{1}{2}$$

$$D_{f\text{og}} = \{x \in \mathbb{R}, x > -\frac{1}{2}\} = (-\frac{1}{2}, +\infty)$$

پس:

ریاضی تجربی جامع نوبتی

$$\text{یعنی برای محاسبه برد } fog \text{ کافی است برد تابع } f(x) \text{ را بفرماییم:}$$

از این $x \geq 2$ (برگرفته از برد g) محاسبه کنیم. برای این کار باید از تفکیک کسر کمک بگیریم و f را ساده‌تر کنیم:

$$f(x) = \frac{1+x^2}{1-x^2} = \frac{x^2-1+2}{1-x^2} = \frac{x^2-1}{1-x^2} + \frac{2}{1-x^2}$$

$$= \frac{-(1-x^2)}{1-x^2} + \frac{2}{1-x^2} = -1 + \frac{2}{1-x^2}$$

حالا از شرط $2 \leq x$ کمک می‌گیریم و از مخرج شروع می‌کنیم و تابع را $x \geq 2 \Rightarrow x^2 \geq 4 \Rightarrow -x^2 \leq -4 \Rightarrow 1-x^2 \leq -3$ می‌سازیم:

حالا باید طرفین را معکوس کنیم. فقط دقت کنید که چون $-3 \leq 1-x^2$ و در نتیجه منفی است، پس معکوس آن هم منفی است. در نتیجه باید شرط کوچک‌تر از صفر بودن آن را خودمان اضافه کنیم:

$$1-x^2 \leq -3 \Rightarrow 0 > \frac{1}{1-x^2} \geq -\frac{1}{3} \xrightarrow{x^2 > 0} 0 > \frac{2}{1-x^2} \geq -\frac{2}{3}$$

$$\xrightarrow{-1} -1 > -1 + \frac{2}{1-x^2} \geq -\frac{2}{3} \Rightarrow \text{برد } fog = [-\frac{2}{3}, -1)$$

با کمک ضابطه f تابع g را تشکیل می‌دهیم:

$$g(x) = f(2x-3) - 2f(x) = ((2x-3) - [2x-3]) - 2(x-[x])$$

$$= 2x - 3 - ([2x] - 3) - 2[x] + 2[x]$$

$$= -3 - [2x] + 2[x] = 2[x] - [2x]$$

$$[x+y] = \begin{cases} [x]+[y] \\ \text{یا} \\ [x]+[y]+1 \end{cases} \quad \text{در بخش جزء صحیح گفتیم که:}$$

$$[2x] = [x+x] = \begin{cases} [x]+[x] = 2[x] \\ [x]+[x]+1 = 2[x]+1 \end{cases} \quad \text{در نتیجه:}$$

پس مجموعه مقادیر $[2x]-[2x]$ برابر است با:

$$2[x]-2[x] = 0$$

$$2[x]-([2x]+1) = -1$$

$\Rightarrow g = \{0, -1\}$ برد g = مجموعه مقادیر تابع g

نحوی f و g صعودی (+) است، پس:

$$\begin{matrix} f \downarrow \\ \text{نحوی} \end{matrix} \quad \begin{matrix} g \downarrow \\ \text{نحوی} \end{matrix} \quad \xrightarrow{\text{حاصل ضرب}} \quad \begin{matrix} f \downarrow \\ \text{نحوی} \end{matrix} \quad \text{نحوی است} \Rightarrow (-) fog$$

نمودار $f(x)$ ، بالاتر از نمودار $f(x+2)$ است، پس:

$$f(x^2) > f(x+2) \xrightarrow{\text{آبیدن نحوی}} x^2 < x+2$$

$$\Rightarrow x^2 - x - 2 < 0 \Rightarrow (x+1)(x-2) < 0 \Rightarrow -1 < x < 2$$

باید نمودار $-1 \leq x \leq 2$ را رسم کنیم. برای این کار

ابتدا نمودار $|x| = y$ را رسم کرده و سپس نمودار را یک واحد به سمت

چپ و یک واحد به پایین منتقل می‌کنیم:

راه اول: ابتدا دامنه تابع fog را می‌یابیم:

دامنه f برابر $\mathbb{R}$ و دامنه g ، $x \geq 1$ است.

$$D_{fog} = \{x \in D_g \mid g(x) \in D_f\}$$

$$D_{fog} = \{x \geq 1, \sqrt{x-1} \in \mathbb{R}\} = [1, +\infty)$$

حالا تابع fog را تشکیل می‌دهیم:

$$f(g(x)) = f(\sqrt{x-1}) = (\sqrt{x-1})^2 + 1$$

$$\Rightarrow f(g(x)) = x-1+1 \Rightarrow f(g(x)) = x$$

با توجه به این که $x \geq 1$ است، پس $1 \leq x \leq 1$ در نتیجه برد تابع

برابر $[1, +\infty)$ است.

راه دوم: برد تابع g را می‌یابیم:

$$g(x) = \sqrt{x-1} \geq 0 \Rightarrow g = [0, +\infty)$$

این برد برای تابع f در حکم دامنه است، پس برد تابع

با شرط $x \geq 0$ می‌یابیم: $x \geq 0 \Rightarrow x^2 + 1 \geq 1$

برد تابع fog ، برابر $[1, +\infty)$ است.

گزینه ۳ می‌دانیم: ۱۰۴۷

$$f(x) = [x] + [-x] = \begin{cases} x & x \in \mathbb{Z} \\ -1 & x \notin \mathbb{Z} \end{cases}$$

پس تابع gof را تشکیل می‌دهیم. برای این کار با توجه به تساوی بالا و ضابطه g خواهیم داشت:

$$x \in \mathbb{Z} : g(f(x)) = g(0) = 0^2 + 0 - 2 = -2$$

$\Rightarrow g(f(x)) = -2 \quad \checkmark \quad$ (به ازای $x \in \mathbb{Z}$ برقرار است)

$$x \notin \mathbb{Z} : g(f(x)) = g(-1) = (-1)^2 + (-1) - 2 = -2$$

$\Rightarrow g(f(x)) = -2 \quad \checkmark \quad$ (به ازای $x \notin \mathbb{Z}$ برقرار است)

این که کلاً برقرار بود، پس تساوی به ازای هر $x \in \mathbb{R}$ برقرار است.

گزینه ۱ می‌دانیم حدود تغییرات تابع $f(x) = x - \frac{1}{x}$ بازه $(0, 1)$ است.

پس برای محاسبه برد gof کافی است برد تابع g را در فاصله $(0, 1)$ حساب کنیم. در نتیجه ابتدا تابع g را کمک تفکیک کسر، ساده و سپس حدود آن را محاسبه می‌کنیم.

$$g(x) = \frac{1-x}{x} = \frac{1}{x} - 1$$

$$x \in [0, 1) \Rightarrow 0 \leq x < 1 \xrightarrow{\text{معکوس}} \frac{1}{x} > 1$$

$$\xrightarrow{-1} \frac{1}{x} - 1 > 0 \Rightarrow g(x) > 0$$

پس برد تابع gof فاصله $(0, +\infty)$ است.

توجه کنید که چون $1 < x$ و x نامنفی است، پس $\frac{1}{x} > 1$.

اول برد تابع g را می‌یابیم:

$$\sqrt{x-1} \geq 0 \Rightarrow 2 + \sqrt{x-1} \geq 2 \Rightarrow g(x) \geq 2$$

این برد برای تابع f در تابع fog در حکم دامنه تابع است.

$$\text{تابع } y = \frac{2^x - 4}{2} \text{ را به صورت زیر بازنویسی می‌کنیم:}$$

$$y = \frac{2^x - 4}{2} = 2^{x-1} - 2$$

قرار است انتقالاتی روی نمودار تابع $y = 2(2^x) = 2^{x+1}$ را به صورت گیرد تا به $y = 2^{x-1} - 2$ برسیم، ابتدا نمودار $y = 2^{x-1}$ را دو واحد به سمت راست منتقل می‌کنیم، $(x \rightarrow x-2)$ ؛ بنابراین:

$$y = 2^{x+1} \xrightarrow{x \rightarrow x-2} y_1 = 2^{x-1}$$

اگر y_1 را دو واحد به پایین منتقل کنیم به $y = 2^{x-1} - 2$ می‌رسیم.

گزینه ۱-۵۶ چون نقطه $(-1, -2)$ روی سه‌همی مطابق شکل قرار

دارد و سه‌همی از مبدأ می‌گذرد، پس معادله سه‌همی به صورت $y = -\left(\frac{x}{3}\right)^2$

است. قرار است از نقطه $(-2, -1)$ به نقطه $(1, 1)$ بررسیم، این نقاط را در دستگاه مختصات نشان می‌دهیم تا راحت‌تر به انتقال‌های عمودی و افقی بررسیم:

کافی است از نقطه $(-2, -1)$ واحد به

راست و سپس ۲ واحد به بالا حرکت کنیم؛ بنابراین $y = -\left(\frac{x}{3}\right)^2 - 2$ به صورت زیر تبدیل می‌شود:

$$y = -\left(\frac{x}{3}\right)^2 \xrightarrow{\substack{\text{واحد به راست} \\ x \rightarrow x-3}} y = -\left(\frac{x-3}{3}\right)^2$$

$$\xrightarrow{\substack{\text{واحد به بالا} \\ 2}} y = -\left(\frac{x-3}{3}\right)^2 + 2$$

تابع بالا، محور y را در نقطه‌ای به عرض $\frac{1}{4}$ قطع می‌کند. ببینید:

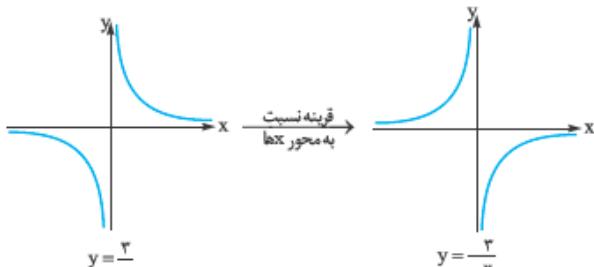
$$x = 0 \Rightarrow y = -\left(\frac{-3}{3}\right)^2 + 2 = -\frac{9}{4} + 2 = -\frac{1}{4}$$

گزینه ۱-۵۷ تابع $f(x) = \frac{2x-1}{x+1}$ را به صورت زیر می‌نویسیم:

$$f(x) = \frac{2x-1}{x+1} = \frac{2(x+1)-3}{x+1} = 2 - \frac{3}{x+1}$$

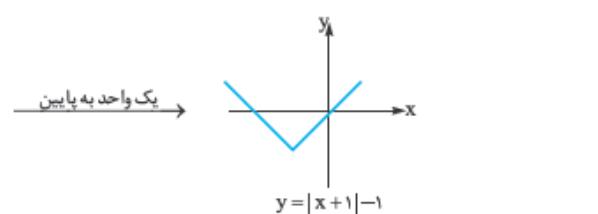
نمودار $y = \frac{3}{x}$ را رسمند و سپس نسبت به محور x قرینه کرده تا

به دست آید: $y_1 = -\frac{3}{x}$

نمودار را یک واحد به سمت چپ منتقل می‌کنیم تا $\frac{-3}{x+1}$ حاصل شود، سپس

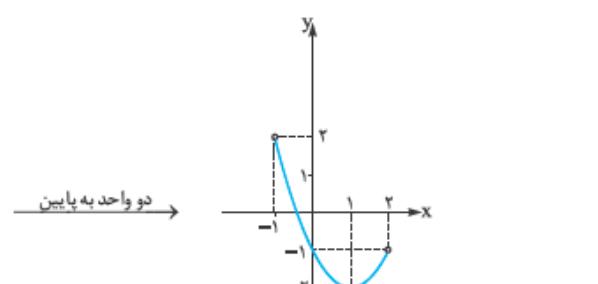
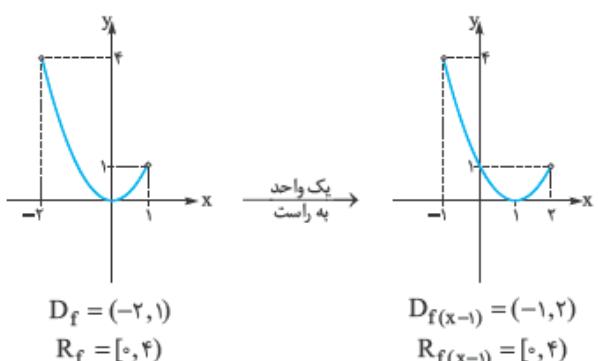
دو واحد به بالا منتقل می‌کنیم تا نمودار $y = \frac{2x-1}{x+1}$ به دست آید:

نمودار از ناحیه چهارم نمی‌گذرد.

گزینه ۱-۵۸ نمودار $f(x) = x^2$ در دامنه $(-2, 1)$ رارسم می‌کنیم

و سپس با انتقال یک واحد به راست و ۲ واحد به پایین به نمودار $y = f(x-1) - 2$ می‌رسیم:

$$D_{f(x-1)-2} = (-1, 2) = A$$

$$R_{f(x-1)-2} = [-2, 2] = B$$

$$\Rightarrow B - A = [-2, 2] - (-1, 2) = [-2, -1]$$

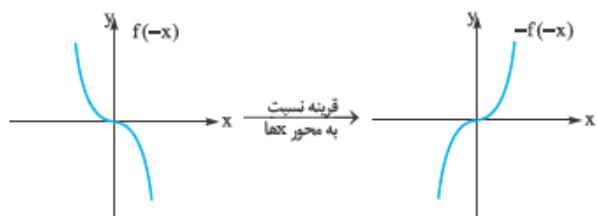
گزینه ۱-۵۹ وقتی نمودار تابع $y = 2x$ را یک واحد به چپ منتقل

کنیم، تابع به صورت زیر تبدیل می‌شود:

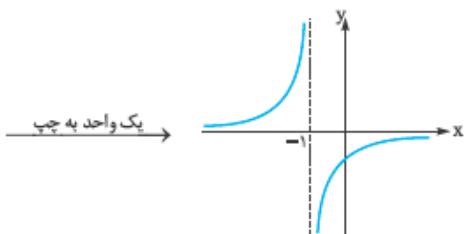
$$y = [2x] \xrightarrow{\substack{\text{یک واحد به چپ} \\ x \rightarrow x+1}} y_1 = [2(x+1)] = [2x+2] = [2x]+2$$

برای این که تابع بالا دوباره به $y = 2x$ تبدیل شود باید y را دو واحد

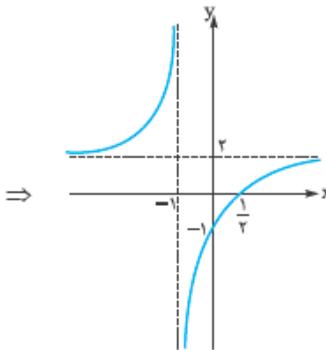
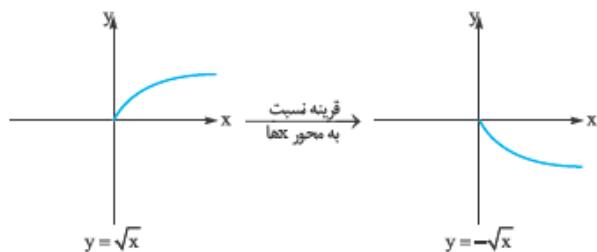
به پایین منتقل کنیم.

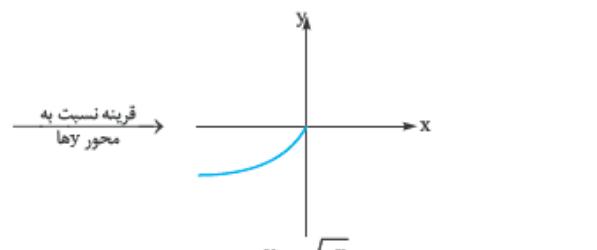
پس در نمودار $f(x) = -f(-x)$ تساوی (۴) برقرار است.

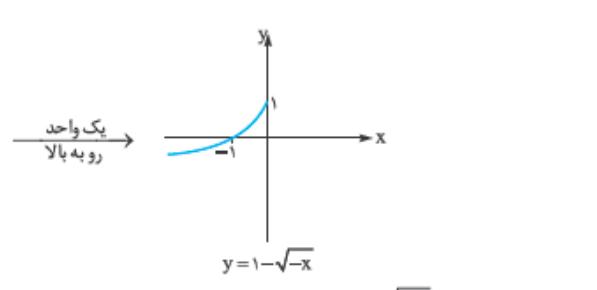
باید تغییرات زیر روی نمودار تابع $y = \sqrt{x}$ انجام شود. (گزینه ۱۰۶۱)

نمودار تابع از هر ۴ ناحیه می‌گذرد.

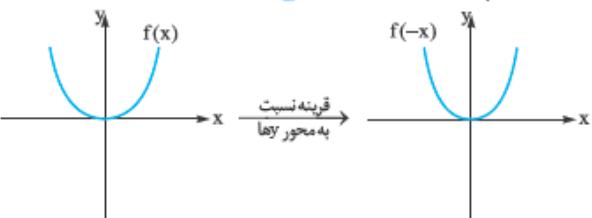
ابتدا توجه کنید که: (گزینه ۱۰۵۹)
 $\sqrt{x^2 - 2x + 1} = \sqrt{(x-1)^2} = |x-1| \Rightarrow y = 1 + |x-1|$
 اگر نمودار، دو واحد به چپ منتقل شود، آن‌گاه:
 $x \rightarrow x+2 \Rightarrow y = 1 + |x+2-1| \Rightarrow y = 1 + |x+1|$
 حالا اگر نمودار، یک واحد به پایین منتقل شود، خاطرنشانی تابع برابر
 خواهد شد. $y = |x+1|$

نقطه $(-4, -1)$ در $y = 1 - \sqrt{-x}$ صدق می‌کند.

باید گزینه‌ها را بررسی کنیم. ما اینها دو تا شو بررسی می‌کنیم (گزینه ۱۰۶۰).

دو تا شو هم قدر تون بررسی کنید. در (۱) داریم:

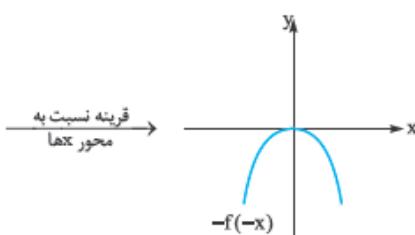
وقتی نمودار نسبت به محور Xها قرینه می‌شود، آن‌گاه: (گزینه ۱۰۶۲)

$$f(x) \Rightarrow -f(x) \Rightarrow \sqrt{x} \Rightarrow -\sqrt{x}$$

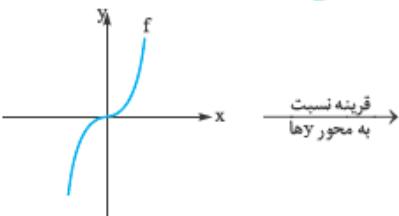
حالا باید نمودار را دو واحد به طرف چپ منتقل کنیم:
 (روی محور Xها جایه‌جا کنیم). پس باید:

$$x \Rightarrow x+2 \Rightarrow -\sqrt{x} \Rightarrow -\sqrt{x+2}$$

پس تا الان خاطرنشانی تابع به صورت $y = -\sqrt{x+2}$ تبدیل شد. در پایان هم نمودار تابع را باید یک واحد به پایین منتقل کنیم: (کل خاطرنشانی را منهای یک می‌کنیم).
 $\Rightarrow y = -\sqrt{x+2} - 1$

پس (۱) نادرست است. حالا به (۴) نگاه کنید.

اگر نمودار را دو واحد به چپ ببریم (۲) (گزینه ۱۰۶۳)

$$f(x) = 1 + \sqrt{x-1}$$

خاطرنشانی تابع به صورت مقابل می‌شود:

$$\text{دو واحد به چپ} \Rightarrow y = 1 + \sqrt{x+2-1} \Rightarrow y = 1 + \sqrt{x+1}$$

اگر f را یک واحد به پایین منتقل کنیم، به g می‌رسیم:

$$g(x) = \frac{-2x+1}{-2x} - 1 = \frac{-1}{2x}$$

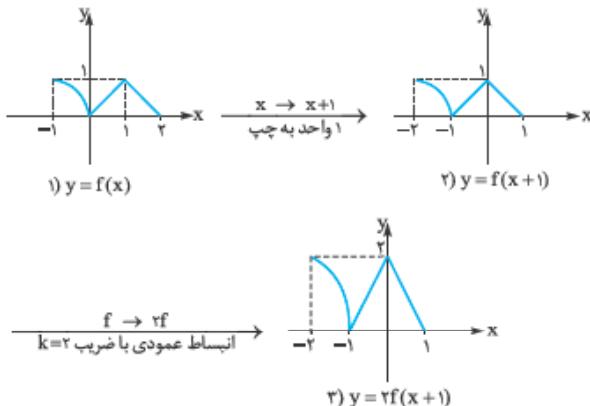
با داشتن $f(x) = \frac{-1}{2x}$ و $g(x) = \frac{x+1}{x}$ ، fog را می‌یابیم:

$$fog(x) = f(g(x)) = \frac{g(x)+1}{g(x)} = \frac{-\frac{1}{2x} + 1}{-\frac{1}{2x}} = \frac{\frac{-1+2x}{2x}}{-\frac{1}{2x}} = 1 - 2x$$

حالا نقطه تلاقی خط $y = 3$ را با تابع fog می‌یابیم:

$$\begin{cases} y = 3 \\ fog = 1 - 2x \end{cases} \Rightarrow 1 - 2x = 3 \Rightarrow x = -1$$

-۱۰۶۸ نمودار تابع $y = f(x)$ را داریم. برای رسم نمودار تابع $y = 2f(x+1)$ ، مراحل زیر را انجام می‌دهیم:

نمودار تابع به دست آمده در بازه $[-1, 0]$ در **۱۰۶۹** آمده است.

-۱۰۶۹ نمودار $y = \log_2(2x-1)$ را ۲ واحد به راست منتقل می‌کنیم، پس به جای $2x-1$ می‌گذاریم:

$$\log_2(2x-1) \xrightarrow{x \rightarrow x-2} \log_2(2(x-2)-1) = \log_2(2x-5)$$

سپس با ضریب ۲ در راستای افقی، x را منبسط می‌کنیم:

$$\log_2(2x-5) \xrightarrow{x \rightarrow \frac{x}{2}} \log_2(x-5)$$

در نهایت یک واحد به پایین منتقل می‌شود که باید به ضایبله آخر، -1 را اضافه کنیم:

$$\log_2(x-5) \xrightarrow{-1} -1 + \log_2(x-5)$$

می‌خواهیم بدانیم تابع $y = -1 + \log_2(x-5)$ را با کدام طول قطع می‌کند، پس به جای $y=0$ ، صفر را جای گذاری می‌کنیم:

$$0 = -1 + \log_2(x-5) \Rightarrow$$

$$\Rightarrow \log_2(x-5) = 1 \Rightarrow x-5 = 2 \Rightarrow x = 7$$

-۱۰۷۰ ابتدا تابع $y = \sqrt{1 - \cos^2 x}$ را به صورت ساده‌تر می‌نویسیم:

$$y = \sqrt{1 - \cos^2 x} = \sqrt{\sin^2 x} = |\sin x|$$

قرار است از نمودار $y = |\sin x|$ ، نمودار $y = |\sin(\frac{\pi}{6} - \frac{x}{2})|$ را رسم کنیم:

حالا برای این که به نمودار $g(x) = 2 + \sqrt{x+1}$ برسیم، باید نمودار

$$y = 1 + \sqrt{x+1}$$

$$\xrightarrow{\text{یک واحد به بالا}} y = 2 + \sqrt{x+1}$$

پس برای رسم نمودار g با کمک نمودار f باید نمودار f را دو واحد به چپ

و سپس یک واحد به بالا منتقل کنیم.

-۱۰۶۹ ابتدا تابع را به فرم بهتری می‌نویسیم:

$$y = \sqrt{4x+12} = \sqrt{4(x+3)} = 2\sqrt{x+3}$$

حالا نمودار را در راستای عمودی با ضریب $\frac{1}{2}$ منقبض می‌کنیم:

$$\xrightarrow{f \rightarrow \frac{1}{2}f} y = \sqrt{x+3}$$

بعد نسبت به محور x قرینه می‌کنیم:

$$y = 1 - \sqrt{x+3}$$

و بالأخره یک واحد به بالا منتقل می‌کنیم:

-۱۰۶۵ با استفاده از مریع کامل کردن، $(g(x) = x^2)$ را به صورت زیر می‌نویسیم:

$$g(x) = -2(x^2 - 2x) = -2(x^2 - 2x + 1) + 2 = -2(x-1)^2 + 2$$

حالا از $g(x) = x^2$ به $f(x) = x^2$ می‌رسیم:

$$f(x) = x^2 \xrightarrow{\text{یک واحد به راست}} f_1(x) = (x-1)^2$$

$$\xrightarrow{\text{انبساط عمومی}} f_2(x) = 2(x-1)^2 \xrightarrow{\text{به محور } x \text{ نسبت}} \text{قرینه نسبت}$$

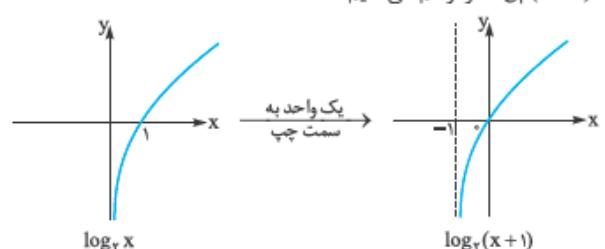
$$f_2(x) = -2(x-1)^2 \xrightarrow{\text{۲ واحد به سمت بالا}} g(x) = -2(x-1)^2 + 2$$

-۱۰۶۶ با استفاده از $f(x) = \log_2(x+2)$ ، $f_2(x) = \log_2(2x)$ ، تابع f را تشکیل می‌دهیم:

$$f_2(x) = \log_2(2x+2) = \log_2 2(x+1) = \log_2 2 + \log_2(x+1) = 1 + \log_2(x+1)$$

$$\xrightarrow{y=f(tx)+a} y = 1 + a + \log_2(x+1) (*)$$

با رسم نمودار $y = \log_2 x$ و انتقال آن یک واحد به سمت چپ، نمودار $\log_2(x+1)$ را رسم می‌کنیم:

-۱۰۶۷ از $\log_2(x+1)$ از ۲ ناحیه می‌گذرد؛ پس با توجه به $(*)$ باید $a = 1$ و $a = -1$ باشد یعنی $1 + a = 0$.

-۱۰۶۷ مرحله به مرحله پیش می‌رویم تا از f به g برسیم:

۱ نمودار f با ضریب $\frac{1}{2}$ در راستای افقی منقبض شده است، پس در نمودار $f \rightarrow 2x$ تبدیل شده است:

$$f(x) = \frac{x+1}{x} \xrightarrow{x \rightarrow 2x} f(2x) = \frac{2x+1}{2x}$$

۲ f را نسبت به محور y قرینه می‌کنیم و این یعنی $x \rightarrow -x$ است:

$$f(2x) = \frac{2x+1}{2x} \xrightarrow{x \rightarrow -x} f(-2x) = \frac{-2x+1}{-2x}$$

۱۰۷۳ - گزینه ۲ از $(x) f$ بالانتقال های مناسب به $y = \frac{1}{2}f(-x) + 1$ می رسیم:

اول x را به $-x$ تبدیل می کنیم؛ یعنی نمودار f نسبت به محور y ها قرینه می شود و نقطه $(-8, 6)$ به $(8, 6)$ تبدیل می شود و سپس در راستای عمودی با ضریب $\frac{1}{2}$ منطبق می شود که عرض نقطه نصف می شود.

$$f(-x) \xrightarrow{\times \frac{1}{2}} \frac{1}{2}f(-x) \Rightarrow (8, 6) \Rightarrow (8, 3)$$

در آخر کافی است نمودار یک واحد به بالا منتقل شود، که به اینها یک واحد پیک واحد به بالا $\xrightarrow{(8, 3)} (8, 4)$ اضافه می شود.

۱۰۷۴ - گزینه ۱ نقطه $(2, -1)$ روی نمودار g است؛ پس:

$$g(2) = -1 \xrightarrow{g(x) = 1 - 2f(\frac{x}{2} - 1)} g(2) = 1 - 2f(\frac{2}{2} - 1) = -1$$

$$\Rightarrow g(2) = 1 - 2f(0) = -1$$

$$-2f(0) = -2 \Rightarrow f(0) = 1 \Rightarrow (0, 1) \in f$$

۱۰۷۵ - گزینه ۴ نقطه $(2x_0 - 1, 1 - y_0)$ روی نمودار g قرار دارد، پس

$g(2x_0 - 1) = 1 - y_0$. همچنین (x_0, y_0) روی نمودار f قرار دارد و این یعنی $f(x_0) = y_0$ از این دو رابطه به تساوی زیر می رسیم:

$$g(2x_0 - 1) = 1 - y_0 \xrightarrow{y_0 = f(x_0)} g(2x_0 - 1) = 1 - f(x_0)$$

$$\Rightarrow f(x_0) = 1 - g(2x_0 - 1) \quad (*)$$

که به طور مستقیم در گزینه ها وجود ندارد. باید $g(x)$ را پیدا کنیم با فرض

$$2x_0 - 1 = x \Rightarrow x_0 = \frac{x+1}{2} \quad 2x_0 - 1 = x$$

داریم: $x_0 = \frac{x+1}{2}$ را در $(*)$ جای گذاری می کنیم:

$$f\left(\frac{x+1}{2}\right) = 1 - g(x) \Rightarrow g(x) = 1 - f\left(\frac{x+1}{2}\right)$$

۱۰۷۶ - گزینه ۳ دامنه تابع، بازه $[-2, 3]$ است. برای تعیین دامنه تابع y

کافی است نامعادله زیر را حل کنیم:

$$-2 < 1 - \frac{x}{3} \leq 1 \xrightarrow{+(-1)} -3 < -\frac{x}{3} \leq 0 \xrightarrow{\times (-3)} 0 \leq x < 9$$

یادآوری: اگر دامنه f بازه $[a, b]$ و u از $y = af(u) + \beta$ باشد، دامنه y از $y = \alpha f(u) + \beta$ نامعادله مقابل به دست می آید: $a \leq u \leq b$.

۱۰۷۷ - گزینه ۳ با توجه به نمودار تابع f دامنه آن $\{x | -2 \leq x \leq 3\}$ است.

$$D_y = \{x | f(-3x) > 0\}$$

برایم سراغ دامنه y نمودار $f(-3x)$ را با کمک نمودار f رسم می کنیم:

ابتدا به جای x $-3x$ را قرار می دهیم که نمودار نسبت به محور y ها قرینه می شود:

در این مرحله باید $x \rightarrow 3x$ تبدیل شود که نمودار با ضریب $\frac{1}{3}$ در راستای افقی منطبق می شود.

با توجه به نمودار، $f(-3x)$ در بازه $(-1, 0)$ مثبت است؛ پس دامنه y به صورت (a, b) است.

۱۰۷۸ - گزینه ۱ با توجه به نمودار، $f(-3x)$ در بازه $(-1, 0)$ مثبت است؛ پس دامنه y به صورت (a, b) است.

۱۰۷۹ - گزینه ۲ باید با انتقال های مناسب $f(1-x)$ را به $f(1-x)$ تبدیل کنیم:

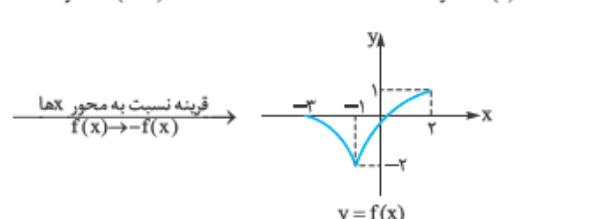
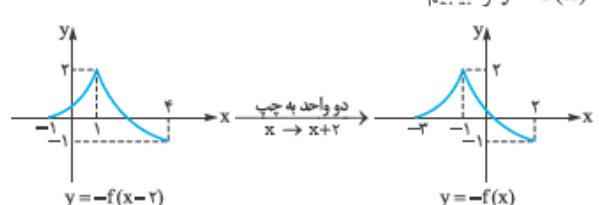
ابتدا به جای x $-x$ را جای گذاری می کنیم. در این حالت، نمودار نسبت به محور y ها قرینه می شود:

$$| \sin(\frac{\pi}{6} - \frac{x}{2}) | \xrightarrow{x \rightarrow -2x} | \sin(\frac{\pi}{6} - x) | = | \sin(x - \frac{\pi}{6}) |$$

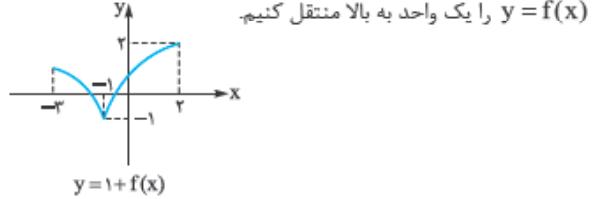
باشد $x + \frac{\pi}{6}$ تبدیل شود که به این معنی است، نمودار $\frac{\pi}{6}$ به سمت چپ حرکت کند.

$$|-x| = |x|$$

۱۰۷۱ - گزینه ۱ ابتدا باید از روی نمودار $y = -f(x-2)$ نمودار $y = f(x)$ را بیابیم.

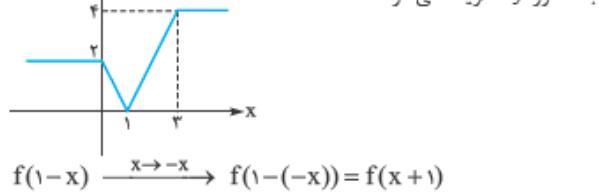

حالا برای این که نمودار $y = 1 + f(x)$ رارسم کنیم کافی است نمودار $y = f(x)$ را یک واحد به بالا منتقل کنیم.

۱۰۷۲ - گزینه ۳ باید با انتقال های مناسب $f(1-x)$ را به $f(1-x)$ تبدیل کنیم:

ابتدا به جای x $-x$ را جای گذاری می کنیم. در این حالت، نمودار نسبت به محور y ها قرینه می شود:

حالا کافی است به جای x $-x$ قرار دهیم، در این حالت نمودار $f(1-(-x)) = f(x+1)$ واحد به سمت راست منتقل می شود:

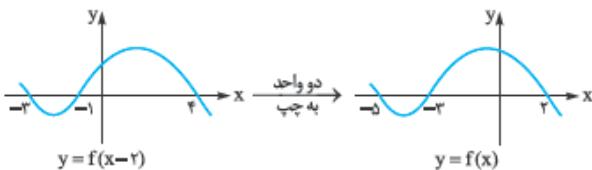

$$S_1 = \frac{(2+3) \times 2}{2} = 5 \quad S_7 = \frac{2 \times 4}{2} = 4 \quad \Rightarrow \text{مساحت کل} = S_1 + S_7 = 9$$

$$xf(x) \geq 0 \Rightarrow \begin{cases} x \geq 0, f(x) \geq 0 \\ \text{یا} \\ x \leq 0, f(x) \leq 0. \end{cases} \quad \text{گزینه ۱۰۸۱}$$

اما ما الان نمودار $y = f(x-2)$ را داریم، پس باید نمودار f را رسم کنیم. اگر نمودار $y = f(x)$ را دو واحد به راست ببریم نمودار $y = f(x-2)$ به $y = f(x)$ می‌رسد. می‌آید، حالا الان برعکس، نمودار $y = f(x-2)$ را داریم. نمودار $y = f(x)$ را لازم داریم، پس باید نمودار $y = f(x-2)$ را بنشونیم سرفوش! بنابراین باید دو واحد به چپ منتقل کنیم:

بنابراین از رابطه $(*)$ داریم:

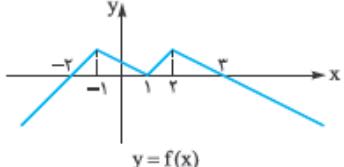
۱ $x \geq 0, f(x) \geq 0 \rightarrow$ نمودار $\Rightarrow x \in [0, 2]$

۲ $x \leq 0, f(x) \leq 0 \rightarrow$ نمودار $\Rightarrow x \in [-5, -2]$

دامنه تابع برابر اجتماع دو بازه حاصل است؛ در نتیجه: $[-5, -2] \cup [0, 2] = \text{دامنه}$

۱۰۸۲ دامنه تابع $y = \log_{(x+1)} f(x)$ از اشتراک جواب‌های $\begin{cases} f(x) > 0 \\ x+1 > 0 \Rightarrow x > -1 \\ x+1 \neq 1 \Rightarrow x \neq 0. \end{cases}$ نامعادلات زیر حاصل می‌شود:

برای حل نامعادله اول باید از نمودار استفاده کنیم. از آن‌جا که نمودار $y = f(x+1)$ را داریم، برای رسم نمودار $y = f(x)$ کافی است نمودار $y = f(x+1)$ را یک واحد به راست منتقل کنیم:

با توجه به شرط $x > -1$ ، باید در این فاصله، حدودی از x را بباییم که $f(x) > 0$ است. با توجه به نمودار f داریم:

$$f(x) > 0 \Rightarrow x \in (-1, 3) - \{0\}$$

(در $x = 0$ ، $f(x) = 0$ می‌شود)

پس دامنه تابع، مجموعه $\{x \mid -1 < x < 3, x \neq 0\}$ است که این مجموعه شامل عدد صحیح ۲ است.

۱۰۷۸ با استفاده از دامنه تابع $y = 3 - f(2x - 3)$. دامنه $-1 \leq x < 1 \xrightarrow{x \times 2} -2 \leq 2x < 2 \xrightarrow{-3} -5 \leq 2x - 3 < -1$

$$\Rightarrow D_f = [-5, -1)$$

برای این‌که از دامنه تابع $y = 2f(x-1)$ به دامنه $y = -f(x)$ برسیم، باید $-1 \leq x < 1 \xrightarrow{x + 1} -4 \leq x < 0 \Rightarrow D_y = [-4, 0)$

۱۰۷۹ راه اول: ابتدا تابع $f(3-x)$ را تشکیل می‌دهیم:

$$f(3-x) = \sqrt{2(3-x)-(3-x)^2} = \sqrt{-x^2+4x-3}$$

حالا دامنه این تابع را محاسبه می‌کنیم:
 $-x^2+4x-3 \geq 0 \xrightarrow{x(-)} x^2-4x+3 \leq 0$

$$\Rightarrow (x-1)(x-3) \leq 0 \Rightarrow 1 \leq x \leq 3$$

راه دوم: ابتدا دامنه $y = f(x)$ را می‌باییم:
 $2x-x^2 \geq 0 \xrightarrow{x(-)} x^2-2x \leq 0 \Rightarrow x(x-2) \leq 0$

$$\Rightarrow 0 \leq x \leq 2 \quad (*)$$

حالا برای محاسبه دامنه $y = f(3-x)$ کافی است در رابطه $(*)$ به جای x قرار دهیم:

$$0 \leq 3-x \leq 2 \xrightarrow{-3} -3 \leq -x \leq -1 \xrightarrow{x(-)} 1 \leq x \leq 3$$

۱۰۸۰ راه اول: ابتدا ضابطه $f(-x)$ را می‌باییم:

$$f(-x) = \sqrt{-x+|-x+2|}$$

برای محاسبه دامنه این تابع باید عبارت زیر را دیگر با مساوی صفر $-x+|-x+2| \geq 0 \xrightarrow{|u|=|v|} -x+|x-2| \geq 0$ قرار دهیم؛ با کمک تعیین علامت عبارت داخل قدرمطلق، نامعادله را حل می‌کنیم:

$$\begin{cases} x \geq 2 : -x+x-2 \geq 0 \Rightarrow -2 \geq 0 \\ \text{یا} \\ x < 2 : -x-x+2 \geq 0 \Rightarrow 2x \leq 2 \Rightarrow x \leq 1 \end{cases}$$

$$\Rightarrow \begin{cases} \emptyset \\ \text{یا} \\ x \leq 1 \end{cases} \xrightarrow{\text{اجتماع}} x \leq 1$$

راه دوم: ابتدا دامنه تابع f را می‌باییم:

$$x+|x+2| \geq 0 \Rightarrow |x+2| \geq -x$$

$$\Rightarrow \begin{cases} x \geq -2 : x+2 \geq -x \Rightarrow 2x \geq -2 \Rightarrow x \geq -1 \\ \text{یا} \\ x < -2 : -x-2 \geq -x \Rightarrow -2 \geq 0 \end{cases}$$

$$\Rightarrow \begin{cases} x \geq -2 \xrightarrow{x \geq -1} x \geq -1 \\ \text{یا} \\ \emptyset \end{cases} \xrightarrow{\text{اجتماع}} x \geq -1$$

پس دامنه تابع f برابر $x \geq -1$ است. حالا برای محاسبه دامنه $y = f(-x)$ خواهیم داشت:

$$-x \geq -1 \Rightarrow x \leq 1 \quad (\text{در دامنه } f \text{ به جای } x \text{ قرار می‌دهیم})$$